

Xəbər
Əyləncə mərkəzləri uşaqların həyatına təhlükə törədir!
yazısı səh.13-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 28 iyun 2019-cu il Cümə № 136 (7306) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Eldar Əzizov çimərliklərə qoyulan şlaqbaumları sökdürdü

BŞİH əməkdaşları 9 müxtəlif məkanda qapıları və şlaqbaumları, habelə qiymət yazılan lövhələri götürüblər; bəs sonra nə olacaq?

yazısı səh.12-də

Gürcü müxalifətinin aldığı Azərbaycan müxalifəti də istəyir

yazısı səh.7-də

Parlament hökumətin iştirakı ilə büdcəni müzakirə etdi

yazısı səh.5-də

Rusiyanın AŞ PA-ya dönüşü və Bakının siyasi dəstəyi dartışılır

yazısı səh.4-də

Yanğınlarla bağlı iki qurumdan xəbərdarlıq

yazısı səh.10-də

Lari, rubl və manat "toya gedərsə..." - hansı daha güclüdür?

yazısı səh.3-də

İranla artan müharibə təhlükəsi-İsraildə hansı qərar verilib?

yazısı səh.4-də

Azərbaycanın bu ölkələrlə ticarəti "0"dır-Albaniya, Kuba, Suriya...

yazısı səh.12-də

Fəzail Ağamalı:

"Bu region xoşagəlməz bir mərhələyə qədəm qoyub"

yazısı səh.3-də

Nazirlikdən +41 xəbərdarlığı

yazısı səh.10-də

Paşinyanla "Qarabağ klani" arasında uçurum dərinləşdi

yazısı səh.11-də

İRƏVAN MOSKVAYA MEYDAN OXUDU - ERMƏNİLƏR ODLA OYNAYIR

Ermənistan BMT-nin ardınca AŞ PA-da da Rusiyaya qarşı çıxdı; Paşinyan Kremlə qarşı cəsəretini haradan alır?; Tiflis isə işğalçını yenə məyus etdi və Bakını seçdi...

yazısı səh.8-də

Bakıda kişilərin kütləvi zəhərlənməsinə görə cinayət işi açıldı

Mütəxəssislərin iddiasına görə, əslində zəhərlənmə dönerin ətinə görə baş vermir, əsl səbəb...

yazısı səh.10-də

Fazil Məmmədovun Çernobil qəzasından gastritə qədər xəstəlik dosyesi

yazısı səh.7-də

ABŞ səfirinin sanksiya məsələsində Bakıya dəstək bəyanatının pərdəarxası

yazısı səh.9-də

Elmar Məmmədovun müəmmalı açıqlaması-nazir nəyi nəzərdə tutub?

yazısı səh.6-də

Prezident Xocəsən-Lökbatan yoluna 13,5 milyon manat ayırdı

Prezident İlham Əliyev Xocəsən-Lökbatan avtomobil yolunun 0-11-ci kilometrlik hissəsinin yenidən qurulması ilə bağlı tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb.

Modern.az-ın məlumatına görə, sərəncamla altmış dörd min nəfər əhəlinin yaşadığı 3 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Xocəsən-Lökbatan avtomobil yolunun 0-11-ci kilometrlik hissəsinin yenidən qurulması məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinin dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinin bölgüsündə avtomobil yollarının tikintisi və yenidən qurulması üçün nəzərdə tutulmuş vəsaitin 13,5 milyon manatı Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə ayrılıb.

Bu gün 40 dərəcə isti olacaq

İyunun 28-də Azərbaycanda gözlənilən hava şəraiti açıqlanıb. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən Bakupost-a verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında sabah hava yağmursuz olacaq, şimal-qərb küləyi gündüz cənub-şərq küləyi ilə əvəz olunacaq.

Havanın temperaturu Abşeron yarımadasında gecə 20-24, gündüz 33-38, Bakıda gecə 22-24, gündüz 36-38 dərəcə isti təşkil edəcək.

Atmosfer təzyiqi normadan aşağı 755 mm civə sütunundan 750 mm civə sütununa enəcək, nisbi rütubət gecə 60-70, gündüz 30-35 faiz olacaq. Şimal çimərliklərində (Sumqayıt, Novxanı, Pirşağı, Nardaran, Bilgəh, Zağulba) şimal-qərb küləyi gündüz cənub-şərq küləyi ilə əvəz olunacaq. Dəniz suyunun temperaturu 24-25 dərəcə isti təşkil edəcək. Cənub çimərliklərində (Türkan, Hövsan, Sahil, Şıx) şimal-qərb küləyi gündüz cənub-şərq küləyi ilə əvəz olunacaq. Dəniz suyunun temperaturu 26-27 dərəcə isti təşkil edəcək.

Azərbaycanın rayonlarında iyunun 28-də əksər rayonlarda hava əsasən yağmursuz keçəcək, lakin axşam saatlarında bezi şimal və qərb rayonlarında yağış yağacağı gözlənilir. Şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Qərb küləyi ayrı-ayrı yerlərdə ararib güclənəcək.

Havanın temperaturu gecə 23-28, gündüz 35-40, dağlarda gecə 13-18, gündüz 23-28 dərəcə isti təşkil edəcək.

Tibbi-meteoroloji proqnoza gəlincə, iyunun 28-də Abşeron yarımadasında zəif gilavar küləyinin üstünlüyü, günün bezi saatlarında durğun hava şəraiti və isti temperatur diskomfortu gözlənilir ki, bu da meteohəssas insanlar üçün əlverişsizdir.

Bakı ermənisi Kiyevin qubernatoru oldu

Ukrayna Nazirlər Kabineti 8 bölgədə yeni qubernatorun təyin olunduğunu elan edib. Modern.az Ukrayna KİV-nə istinadən xəbər verir ki, Kiyev vilayətinin qubernatoru postuna 35 yaşlı Mixail Bno-Ayriyan təyinat alıb. Mixail Bno-Ayriyan Bakıda erməni ailəsində doğulub. Kiyev Beynəlxalq Əlaqələr İnstitutunu bitirib və uzun illər XİN-də çalışıb.

Ermənistan Rusiyadan yeni silahlar alacaq

“Ermənistan və Rusiya silah-sursat alış-verişi ilə bağlı bir neçə müqavilə imzalayacaq”. Modern.az-ın məlumatına görə, Ermənistan müdafiə naziri David Tonoyan İctimai Televiziyaya müsahibəsində bunu deyib.

Onun sözlərinə görə, silah tədarüku 2019-cu ilin sonu-2020-ci ilin əvvəllərində alınacaq.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Minimum istehlak səbətində nələr dəyişməlidir?

İqtisadçı-alim: “Hər il istehlak menyusunda müxtəlif qruplar üzrə dəyişikliklər baş verir”

Xəbər verdiyimiz kimi, Azərbaycanda minimum istehlak səbətinin tərkibinə yenidən baxılması məsələsi gündəmə gəlib. Bir çox mütəxəssislər dünya təcrübəsinə əsaslanaraq səbətin tərkibinə daxil edilən məhsul və xidmətlərin həm çeşidində, həm də adambaşına normalarına yenidən baxılmasını zəruri hesab edirlər.

İqtisadçı-alim, ADR Hərəkatının rəhbəri Qubad İbadoğlu

bildirir ki, minimum istehlak səbətinin tərkibini təsdiqləmək hüququ Nazirlər Kabinetinin səlahiyyətindədir: “Nazirlər Kabineti ilk dəfə 2005-ci ildə minimum istehlak səbətinin tərkibinə daxil olan məhsul və xidmətlərin dəyərini və normalarını müəyyən edib. Daha sonra 2009 və 2014-cü illərdə səbətin tərkibinə müəyyən dəyişikliklər edilib. Bildiyiniz kimi, 3 qrup əhali üçün minimum istehlak səbəti müəyyən edilir. Bunlar işləyənlər, pensiyaçı və 0-15 yaşlı uşaqlardır. Hesab edirəm ki, səbətin tərkibinə hər il baxılmalıdır. Çünki hər il istehlak menyusunda, xidmətlərdə, ərzaq və qeyri-ərzaq məhsullarının tərkibində müxtəlif qruplar üzrə dəyişikliklər baş verir”.

Q.İbadoğlunun sözlərinə görə, səbətin tərkibində internet xidmətləri bir ailə üçün gündə 1 saat hesabla-

nıb: “Amma realıq budur ki, bir ailə gündə bir saatdan dəfələrlə çox müddətdə internetdən istifadə edir. Yaxud rabitə xərci kimi aylıq rabitə abunə haqqını ailə üzvlərinin sayına bölərək bir məbləğ müəyyən edə bilərlər. Lakin realıqda bir ailənin rabitə xərcləri bu məbləğdən yüksəkdir. Bundan başqa, enerji, qaz, su təchizatı üzrə normativlər də çox aşağıdır. Onların artırılması zəruridir. Ərzaq məhsulları olaraq bizdə yalnız əsas məhsullar olan çörək, kartof, tərəvəz, meyvə, ət, süd, balıq, yumurta, şəkər və yağlar daxil edilib səbətə. Halbuki bu günkü istehlak menyusundakı ərzaq çeşidlərinin sayı dəfələrlə çoxdur. Buna görə də minimum səbətə daxil edilən ərzaq məhsullarının

çeşidinin və həm də adambaşına normalarının artırılmasına ehtiyac var”.

İqtisadçı-alim hesab edir ki, minimum istehlak səbətinin dəyəri yalnız ümumi Azərbaycan üzrə deyil, həm də regionlar üzrə hesablanaraq açıqlanmalıdır: “Bu gün regionlarda ailələrin rabitə, internet xərcləri Bakıya nisbətən az, ərzaq xərcləri isə çoxdur. Hər region üzrə istehlak səbətinin dəyəri hesablanmalıdır”.

Q.İbadoğlunun sözlərinə görə, minimum istehlak səbətinin tərkibi müəyyənləşdirilərkən müasir xidmətlər də ora daxil olunmalıdır: “Uşaqların oyun xərcləri, yaxud təhsil alanların kitab xərcləri kimi xərclər də hesablanmalıdır”.

□ DÜNYA, “Yeni Müsavat”

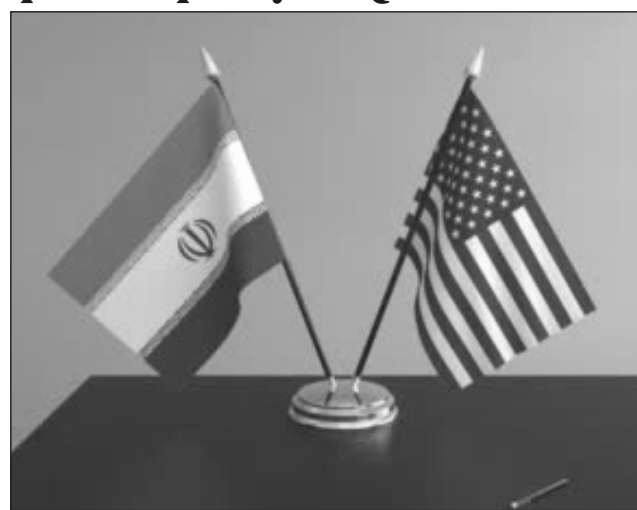
ABŞ İranla dialoqa maraqlı deyil - Qərb mətbuatı

Birləşmiş Ştatlar prezidenti Donald Tramp bütün ısrarlı şəkildə dilə gətirdiyi bəyanlarına rəğmən İranla dialoqda maraqlı deyil.

Musavat.com xarici agentliklərə istinadən bildirir ki, bu barədə CNN kanalı Parisdəki mənbələrinə istinadən xəbər yayıb.

Kanalın məlumatına əsasən, Fransa Avropanın digər dövlətləri kimi ABŞ və İran arasında gərginliyin azalması yollarını axtarır. Lakin fransızlar “ABŞ-ın heç bir halda dialoqda maraqlı olmadığını” dilə gətirirlər.

Fransanın anti-İran siyasətində yer alıb-almayacağı məsələsinə gəlincə, özünü “ABŞ-ın yaxın müttəfiqi elan etməsinə” rəğmən Makron administrasiyasının Vaşinqtonun xəttinə avtomatik olaraq qoşulmayacağı ifadə edilir. Lakin Fransa ordusu ABŞ-la birlikdə İran körfəzində amerikalı hava daşıyıcı gəmilərinin mühafizəsinin təmin olunması üzrə keçirilən təlimlərdə iştirak edir. ABŞ-la İran arasında

qarşıdurmanın açıq konfrontasiyaya keçməsi halında isə Fransanın rəsmi qaynaqları belə bir əməkdaşlıq üçün hazır olmadıqlarını dilə gətirirlər. Hətta Fransa xüsusi xidmət orqanlarının mətbuat brifinqlərində vurulan ABŞ PUA-sının həqiqətən isitsmar qaydalarını və İranın hava məkanını pozduğu göstərilib.

Almaniya kansleri Angela Merkel isə “Böyük 20” ölkələrinin ABŞ və İran arasında olduğu kimi münasibətlərin ni-

zamlanmasında vacib rol oynaması fikrinə şübhə ilə yanaşdığını deyib.

A.Merkel G-20 zirvələrinin kuluarlarında gedən müzakirələrin təhlükəsizlik siyasətinin həllinə kömək göstərə biləcəyini, lakin bu formatın həddindən artıq yüklənməsinin əleyhinə olduğunu ifadə edib.

Onun sözlərinə görə, burda diqqət mərkəzində 10 il öncə baş verən maliyyə böhranı nəticəsində yaranan iqtisadi problemlər olmalıdır.

Tramp Türkiyəyə səfərə gəlir - Ərdoğan açıqladı

ABŞ prezidenti Donald Tramp cari ilin iyul ayında Türkiyəyə səfər edə bilər.

“Hurriyet” xəbər verir ki, bunu Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Yaponiyanın “Nikkei” qəzetinə müsahibəsində bildirib.

“Fikrimcə, ABŞ prezidenti Trampa “Böyük-20”-liyin zirvə toplantısında görüşüm ikitərəfli münasibətlərdə dirənmiş məsələləri və əməkdaşlığımızı gücləndirməyimiz üçün vacib rol oynaya bilər. Hazırda Trampın Türkiyəyə səfəri müzakirə olunur”, - deyər vurğulayıb.

Rəcəb Tayyib Ərdoğan ABŞ-ın Türkiyəni “F-35” qırıcıları ilə bağlı layihədən uzaqlaşdırması ilə bağlı məsələyə də münasibət bildirib: “Biz “F-35”lə bağlı 1,25 milyard dollar ödəmişik. Əgər onlar doğru olmayan bu addımı atsalar, onda biz xərclədiyimiz məbləği geri qaytarmaq üçün beynəlxalq məhkəməyə müraciət edəcəyik”.

Qeyd edək ki, iyunun 28-29-da Yaponiyanın Osaka şəhərində “Böyük-20”-liyin (“G-20”) sammiti keçiriləcək.

Bakıda ər arvadını güllələyib

Bakıda ər arvadını güllələyib. “Report” xəbər verir ki, hadisə Nizami rayonu, R.Rüstəmov küçəsi mənzil 24-də baş verib.

Belə ki, həyat yoldaşı 1974-cü il təvəllüdü Ağayeva Zəhra Əkbər qızına tapançadan atəş açıb. Nəticədə qadın budundan və əlindən güllə yarası alıb. Yaralı 3 saylı Şəhər Klinik Xəstəxanasına çatdırılıb və reanimasiyaya yerləşdirilib.

Gürcüstan parlamentində son hadisələr müzakirə olunacaq

Gürcüstanın paytaxtı Tiflisdə son günlər baş verən hadisələr parlament formatında müzakirəyə çıxarılacaq.

“Report”un yerli bürosu xəbər verir ki, bu barədə Gürcüstan parlamentinin sədri Arçil Talakvadze büro iclasında bildirib.

Onun sözlərinə görə, parlament formatının razılaşdırılması üçün məsləhətləşmələr aparılacaq: “Həm parlament çoxluğu, həm də müxalifətin baş verən cari prosesləri müzakirə etmək, debat aparmaq və müvafiq nazirləri dinləmək imkanı olacaq”.

Tiflisdə mitinqlər səngimir. İranda da gərginlik artmaqdadır. Tiflisdəki gərginliyin ölkəmizə sıçrama ehtimallarının olub-olmadığı yönündə fərqli fikirlər səslənir. Son olaraq, generalların təyinatı ilə bağlı BBC Azərbaycanda siyasi təhlilçi, Oxford Universitetinin alimi Leyla Əliyeva təhlil yazısı ilə çıxış edib. O yazır ki, prezidentin təyinatları regiondakı gərginliklərlə bağlı ola bilər.

Ana Vətən Partiyasının sədri, deputat Fəzail Ağamalı bildirdi ki, ölkə prezidentinin atdığı bu addım onun həyata keçirməkdə olduğu islahatların tərkib hissəsidir: "Məlum olduğu kimi, 2018-ci ilin aprel seçkilərindən sonra dövlət başçısı bütün istiqamətlərdə həm idarəetmə sisteminin təkmilləşdirilməsi, həm iqtisadi inkişafımızın yüksəlməsini təmin edən sosial problemlərimizin həlli və əhalinin həyat səviyyəsinin daha da yüksəldilməsinin, bunların xarakter daşmasının əsasını qoyan sərəncamlar imzaladı. Cənab generallarımızla bağlı qərar islahatların tərkib hissəsidir. Bu təyinatlar Azərbaycan dövlətçiliyinin güclənməsinə, buna qarşı təhdidlərin peşəkar səviyyədə aradan qaldırılmasına, dövlətimizin təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə yönəlmiş olan addımlardır. Hər 4 general fəaliyyətləri ilə dövlətçiliyimizə daim sədaqət nümayiş etdiriblər. Həmçinin onlar yüksək səviyyədə olan peşəkar generallarımızdır. İndiyə qədər çalışdıqları sahələrdə sınaqdan yüksək səviyyədə çıxıb biliblər. Dövlətçiliyimizin ən ağır vaxtlarında dövlətimizlə bərabər olublar. Ramil Usubov Azərbaycanda mü-

Tiflis və İranda gərginlik - Bakı üçün risk varmı..

Fəzail Ağamalı: "Bu region xoşagəlməz bir mərhələyə qədəm qoyub"

asir polis sisteminin qurulmasında, daxili sabitliyimizin təmin olunmasında böyük rol oynayıb. Təhlükəsizlik Şurasının daha peşəkar, işləri hüquqi baxımdan görən generala verilməsi təqdirelayıqdır. Mədət Quliyev Azərbaycan dövlətçiliyinə qarşı qalxan, hakimiyyəti zorakılıqla ələ keçirməyə çalışanlara qarşı mübarizə aparın, sağlamlığını, həyatını bu yolda qurban verməyə hazır olan milli qəhrəmanımızdır. O, DTX-yə rəis gəldikdən sonra əvvəlki nazir

Eldar Mahmudov və onun bandasının bu sistemə vurduğu zərbəni aradan qaldırmaq üçün özünün şəxsi keyfiyyətlərini, intellektini ortaya qoydu, vurulan zərbəni aradan qaldırmağa nail oldu. Vilayət Eyvazov gənc yaşlarından bu sistemdə çalışan, öz zəhməti ilə bu yerə çatan generaldır. Dövlətçiliyimizə, ulu öndərimizə və cənab prezidentə sədaqətini daim sübut edib. Xatırlayıram ki, 2003-cü ildə seçkilərdə məğlub olan və hakimiyyəti zorla ələ keçirməyə

çalışanlara qarşı Vilayət Eyvazov bir vətəndaşlıq nümunəsi ortaya qoydu. Heç nədən çəkinmədən o proseslərin qarşısının alınmasında mühüm rol oynadı. Əslində o meydana birinci oldu. Əli Nağıyev isə həyatı və fəaliyyəti təhlükəsizlik sistemi ilə bağlıdır. Adi bir işçidən general rütbəsinə qalxıb. Onun bu sahəyə gətirilməsi də çox müsbət qərardir. Ondan əvvəlki generalımız nə dərəcədə dövlətçiliyimizə sadıq olsada, təhlükəsizlik sistemində çalışan biri deyildi. Bu sahənin başında hər zaman peşəkar rəhbər dayanmalıdır. Bu generallarımızın hər biri bundan sonra da üzərlərinə düşənləri layiqincə yerinə yetirəcəklər. Heç şübhəsiz ki, ölkədəki sabitlik həm də xarici amillərlə müəyyən olunur. Azərbaycan bu gün elə bir regiondan yerləşir ki, bu region xoşagəlməz bir mərhələyə qədəm qoyub. Regionumuzda ciddi qarşıdurmalar var. Amerika-İran, Amerika-Rusiya qarşıdurması yaşanır.

Qonşuluğumuzda düşmən Ermənistan var. Gürcüstanda da ciddi gərginliklər yaşanır. Qazaxıstanı da bu sıraya əlavə edə bilərik ki, artıq orada da qarşıdurmalar müşahidə olunmağa başlayıb. Belə bir vəziyyətdə ölkənin xaricdən gələn təhlükələrin, təzyiqlərin qarşısını almaq üçün məhz bu cür dəyişikliklərə ehtiyac duyulurdu. Onların bu təyinatları heç şübhəsiz ki, xaricdən gələn təzyiqləri, təhlükələri aradan qaldırmağa yönələn bir addımdır. Əminəm ki, cənab generallarımız bu istiqamətdə onlara tapşırılan işlərin öhdəsindən uğurla gələcəklər, dövlətçiliyimizin, təhlükəsizliyimizin, sabitliyimizin qorunmasında öz töhfələrini verəcəklər. Sizin qəzetiniz vasitəsilə onların hər birini təbrik edir, şərəfli yolda uğurlar arzulayıram".

Deputat Tiflisdəki gərginliyin ölkəmizə təsirlərinin olub-olmayacağı barədə danışdı: "İstisna etməm ki, bu gün Azərbaycana qarşı da təzyiqlər var. Bu təzyiqlər əsasən kənardan gəlir. Ölkəmizdə gedən proseslərə, inkişafa qısqanclıq var. Bu qısqanclıq bir sıra hallarda açıq xarakter daşıyır. Bəzi hallar-

da açıq təzyiqləri görmək də mümkündür. Erməni lobbisinin təsirləri ilə bu cür təzyiqlər də olur. Burada xristian təəssübkeşliyinin olduğunu da unutmayaq. Digər amillər də özünü göstərir. İstisna etməm ki, ölkəmizə qarşı təzyiqlər daha çox Qərbdən gəlir. Ölkə prezidentinin atdığı bu addımlar dövlətçiliyimizə qarşı yönələn bu cür təhdidlərin aradan qaldırılmasında ciddi rol oynayacaq. Bizim üçün ən vacib olanı ölkənin daxili sabitliyidir. Bir sıra ölkələrin hansı durumda olduğunu bu gün də müşahidə edirik. Həmin ölkələrin daxillərində ayrı-ayrı qüvvələr ələ alınır və onların vasitəsilə daxili gərginlik yaranır. Bunun da nəticəsində sabitlik pozulur. Qərb dairələri də öz istədiklərini həyata keçirməyə başlayırlar. Bu, Azərbaycanda da istisna olunmur. Daxilimizdə olan bəzi qüvvələr anti-Azərbaycan qüvvələrlə birlikdədir. Belə qüvvələr tək daxilə deyil, xaricdə də az deyil. Bu qüvvələr hər zaman təhlükədir. Onların qarşısını almağın əsas yollarından biri də ölkə daxilində sabitliyin qorunub saxlanılmasıdır. Operativ məlumatları əldə edərək, təhlil etdikdən sonra onun aradan qaldırılması, təhlükələrdən vaxtında xəbər tutub bununla bağlı önleyici tədbirlərin görülməsi olduqca vacibdir".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Lari, rubl və manat "toya gedərsə..." - hansı daha güclüdür?

Natiq Cəfərli: "Bu gün regionun ən sabit valyutası manatdır"

Rusiya ilə münasibətləri gərginləşən Gürcüstanda milli valyutanın dəyərsizləşməsi prosesi başlayıb. Rusiya prezidentinin Gürcüstan aviareyləri qadağan etməsindən sonra bu ölkənin Sanitar Nəzarət Xidməti də gürcü şərahiyyəsinin tərkibini "normadankənar" çıxarıb. Gürcüstan valyuta bazarının bu addımlara reaksiyası isə dolların xeyrinə olub. Hazırda qonşu ölkədə dollar 2,871 lari ətrafında dəyişir.

Onu da qeyd edək ki, Gürcüstanın maliyyə sektoruna nəzarət edən dövlət qurumları Rusiyanın addımlarının valyuta bazarına təsirlərinin qısamüddətli olacağını deyirlər. Dünyadan larinin məzənnəsində yaranan sabitlik bu gözləntilərin doğru olmasından xəbər verir.

Lakin Gürcüstanın rus turistlərin axınının azalmasından dolayı xeyli gəlirdən məhrum olacağı gözlənilir.

Gürcüstan Turizm Administrasiyasının məlumatına görə, ötən il bu ölkəyə Rusiyadan gələn turistlərin sayı 23,8 faiz artaraq 1,4 milyon nəfərdən yuxarı olub. Bir turist qonşu ölkədə xərclədiyi vəsaitin orta həcmi 700 dollara bərabərdir. Ötən il Gürcüstan gələnlərin sayı 8,7 milyon nəfər təşkil edib ki, bunun da 4,8 milyonu sırf turizm məqsədilə gələnlər olub. Gürcülərin turizmdən əldə et-

dikləri gəlir ötən il 3,3 milyard dollardan yuxarı olub. Bu ilin 5 ayında bu gəlirlər 1,1 milyard dollar təşkil edib. Bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 101 milyon dollar, yaxud 9,8 faiz çoxdur. Təkcə bu ilin may ayında isə qonşu ölkənin xarici turizmdən gəliri 281 milyon dollar təşkil edib ki, bu da ötən ilin eyni dövrünə nisbətən 35 milyon dollar, yaxud 14,2 faiz çoxdur.

Gürcüstan Milli Bankının yaydığı bəyanatda qeyd olunur ki, Rusiyadan Gürcüstan turistin axınının azalması ölkəyə ilin qalan hissəsində, təxminən 200-300 milyon dollar zərər vura bilər. Qeyd olunub ki, bu, ilkin

hesablamalar əsasında əldə olunan rəqəmlərdir. Sənədə əsasən, bu xarici şok ödəmə balansını və buna müvafiq olaraq larinin məzənnəsinə də təsir göstərəcək.

Bankdan bildirilib ki, Rusiya şokuna baxmayaraq, Gürcüstanın ödəmə balansını ilin yekunlarına əsasən ötən illərlə müqayisədə yaxşılaşacaq (Report.) Göründüyü kimi, Rusiya, İran və Türkiyədən sonra Azərbaycanın daha bir qonşusu qadağalar üzündən milli valyutanın ucuzlaşması prosesini yaşayır. Bu şəraitdə maraqlı bir sual yaranır: Rusiya, onun qadağalarına məruz qalan Gür-

cüstan və Azərbaycanın hansının milli valyutası daha sabitdir? Bu gün dəvət olunduğu bir toya layiqli nəmə salmaq istəyən şəxs rubl, lari və manat arasında seçim edərsə, hansına üstünlük verməlidir?

Sualı cavablandırın iqtisadçı-ekspert Natiq Cəfərli bildirir ki, Rusiya qadağalarının gürcü larisinin məzənnəsinə təsiri qısamüddətli oldu: "İki-günlük dəyərsizləşməni sabitləşmə əvəz edib. Amma kifayət qədər dəyərsizləşmə də getdi. Məsələn, bir həftə əvvəl 100 dollar 225 lari idisə, indi 285 lariyə laxındır. Yeni dəyişiklik var. Bu gün regionda ən sabit valyuta

ta manatdır desək, səhv etmərik. Bunun da bir neçə səbəbi var. Ən mühüm səbəb budur ki, manatın məzənnəsi dövlət tərəfindən tənzimlənir. Rusiya və Gürcüstanda məzənnə valyuta hərəqlərində bazarın tələbinə və təklifə əsasən müəyyənləşir. Azərbaycanda Mərkəzi Bank üzən məzənnə rejiminə keçdiyini elan etsə də, hərəqlər faktiki olaraq formal xarakter daşıyır və məzənnə tamamilən dövlət tərəfindən tənzimlənir".

N.Cəfərlinin sözlərinə görə, Rusiya milli valyutasının məzənnəsi neftin dünya bazar qiymətindən kəskin asılıdır: "Buna görə bir çox hallarda rublu "kağız neft" adlandırılır. Düzdür, Azərbaycanda da manatın məzənnəsi neftin dünya bazar qiymətindən asılıdır. Lakin bu məzənnə dövlət tərəfindən tənzimləndiyinə görə qısamüddətli şoklar onun kəskin dəyişməsinə səbəb olmur. Buna görə də yaxın müddətli dövrdə manatın məzənnəsində ciddi dəyişiklik gözlənilən deyil. Digər sualınıza cavab olaraq bildirirəm ki, bu gün toya layiqli nəmə salmaq istəyirsinizsə, dollardan istifadə edin. Bu, toy sahibi üçün də çox xoş olar. Amma rubl, lari və manat arasında seçim etməlisinizsə və qənaət etmək istəyirsinizsə, larinə seçə bilərsiniz. Yox, məqsəd qənaət deyilsə, onda, əlbəttə, manatı seçmək lazımdır..."

□ **Dünya SAKIT,**
"Yeni Müsavat"

İyunun 25-də Avropa Şurası Parlament Assambleyası (AŞPA) Rusiya heyətinin tam səsvermə hüququ ilə quruma dönməsinə icazə verib. "Yeni Müsavat" xəbər verir ki, Kırım ilhaqına görə səsvermə hüququ dondurulan Rusiyanın qayıdışı böyük əks-səda doğurub.

"Bloomberg"-in yazarı Leonid Berşidskinin fikrincə, dəyişikliyin səbəbi anlaşıqlı deyil. O, hesab edir ki, əslində AŞPA elə də güclü beynəlxalq qurum deyil. 1996-cı ildə Rusiya AŞPA-ya qatıldığıda, ölüm cəzasına moratorium qoymaq məcburiyyətində qalıb, bu moratorium hələ də qüvvədədir.

Ancaq çox səxavətli büdcəyə alışmış (hazırda 416,7 milyon avro, ya da 474 milyon dollar) AŞPA üçün Rusiyanın böyük maliyyə yardımlarından məhrum olması ciddi maliyyə təhdidi meydana gətirib. Ötən il AŞPA bəyan edib ki, Türkiyə və Rusiyanın ucbatından Avropa Şurası tarixdə ilk dəfə 42,65 milyon avro məbləğində maliyyə riski ilə üzleşəcək.

Səsvermədə Qərbi Avropa dövlətlərinin əksəriyyəti və bəzi postsovet nümayəndə heyətləri Rusiyanın AŞPA-ya qaytarılmasını dəstəkləyib, şərqçi avropalılar isə buna qarşı çıxıblar. Sənədi 118 deputat dəstəkləyib, 62 deputat qətnamənin əleyhinə çıxış edib, daha onu isə bitərəf qalıb.

Rusiyanın AŞPA-ya dönüşü və Bakının siyasi dəstəyi dartışılır

Kırım ilhaqına görə səsvermə hüququ dondurulan Rusiyanın qayıdışı Qərbin güclü dövlətləri tərəfindən də dəstəkləndi; **politoloq**: "Rəsmi Bakı düzgün addım atıb"

Gürcüstan nümayəndə heyəti bütövlüklə qətnamənin əleyhinə səs verib, bu da Gürcüstan-Rusiya münasibətlərindəki gərginliyi nəzərə almaqla gözələnən idi.

AŞPA-dakı erməni nümayəndə heyətinin rəhbəri, Paşinyanın "Mənim addımım" blokunun üzvü Ruben Rubenyan Rusiyanın AŞPA-ya qayıtmasının əleyhinə səs verib. Rusiyanın mövqeyini

bütövlüklə Fransa, İtaliya, Türkiyə, Portuqaliya və digər dövlətlər dəstəkləyiblər. Azərbaycan nümayəndə heyəti, əksinə, Rusiyanın AŞPA-ya qayıtmasını dəstəkləyib və bu da Moskva və Bakı arasındakı yüksək əlaqələri nəzərə almaqla sürpriz sayılmamalıdır.

Ukrayna xüsusilə sərt mövqe tutub: nümayəndə he-

yəti yığıncaqdan çıxıb və prezident Vladimir Zelenskini Ukraynanın Avropa Şurasında qalib-qalmaması haqda düşünməyə çağırıb.

Rusiya ümid edir ki, avropalılar daha sıx iqtisadi əməkdaşlığa dönmənin faydalarını başa düşdükcə, bütün digər Qərb sanksiyaları, xüsusilə də avropalıların tətbiq etdikləri ləğv olunacaq.

Politoloq Tofiq Abbasov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, səsvermədə Ermənistan nümayəndə heyəti ikiye bölünüb: "Yarı bu qərarın lehinə, yarı əleyhinə səs verib. Azərbaycan isə komanda şəklində çıxış edib. Bəzi şərhçilərin fikrincə, belə olmalıdır, hərə öz fikrini deməlidir. Mən isə dövlət maraqları naminə komanda şəklində bir yerə vurmağın tərəfdarıyam. Çünki AŞPA elə tribunadır ki, burada gerek dövlətçilik ma-

raqlarını üstün tutasan. Eyni zamanda Rusiya bizim əbədi qonşumuzdur, qonşular arasında narazılıqlar ola da bilər. Lakin konsensus yolu ilə problemlər həll edilir, daimi gərgin münasibətdə qalmaq heç bir tərəfin xeyrinə olmur".

Analitik hesab edir ki, rəsmi Bakı düzgün addım atıb: "Müxtəlif təşkilatların bizə qarşı ədalətsiz, qərəzli mövqelərinin şahidi olmuşuq. Bizə qondarma ittihamlarla təzyiç göstərməyə çalışıblar. Bunları nəzərə almaq laızdır. İkinci-si, sanksiyalar məsələnin həllinə qulluq etmir. Sadəcə, sanksiyaların tətbiqi müəyyən lobbü qruplarının əvəz çıxmaq seçimidir, sonra düzəlir. Rusiyani çox təcrid etdilər, sonra geri qayıtdılar. Şübhəsiz ki, Rusiyanın AŞPA-ya maliyyə yardımı etməsi də bu məsələdə böyük rol oynadı. O baxımdan sanksiyalar yol deyil,

konflikti daha da dərinləşdirir, problemi kəskinləşdirir. Ukrayna aydındır ki, etiraz etməli idi. Emosionallığa qapılıb zalı tərək edə bilirlər, amma bir müddət sonra qayıdacaqlar. Biz Rusiya ilə münasibətlərimizə həssas yanaşmalıyıq".

Ekspert bu prosesdə Rusiyanın harada qalib gəldiyini istisna etmir: "Ola bilsin ki, Rusiya qalib gəldi. Həm Kırımı götürdü, həm yenidən AŞPA-ya qayıtdı. Amma təməli qoyan Amerikadır. ABŞ-ın dağıdıcı siyasəti Rusiyaya bu imkanları yaradır.

Mən Dövlət Departamentində də açıq demişəm ki, Amerikanın dünyada yaratdığı presedentlər problemləri ağırlaşdırır. Yuqoslaviyanı dağıtdılar, Kosovo yaratdılar. Bununla dünyanın nizamının çöküşü başladı".

□ **Emil SALAMOĞLU**, "Yeni Müsavat"

İranla artan müharibə təhlükəsi - İsraildə hansı qərar verilib?

Tramp deyib ki, ABŞ-a qarşı istənilən yeni hücum olduğu təqdirdə İrani məhv edəcəklər...

ABŞ prezidenti Donald Tramp növbəti dəfə İran rəhbərliyini tənqid edib. G-20 sammitində iştirak etmək üçün Yaponiyaya gedən ABŞ prezidenti səfərdən öncə jurnalistlərə bildirib ki, indi qərar İran rəsmilərinindir. Tramp deyib ki, İran istədiyini edə bilər, amma vaxtın uzanması onların ziyanıdır.

Sitat: "İran nə istəyir edə bilər. Mənim problemim yoxdur, vaxtım var. Hazırda İran iqtisadiyyatı çox pis vəziyyətdədir. Bu vəziyyət tez bir zamanda həll oluna bilər, 10 il də çəke bilər".

ABŞ prezidenti xatırladı ki, Tehrana qarşı sərt sanksiyalar qəbul olunub. Bunun qarşısında dayanmaq İran üçün çətin olacaq. Tramp rəsmi Tehrani hədələyərək, ABŞ-a qarşı istənilən yeni hücum olduğu təqdirdə İrani "məhv" edəcəyini bildirdi.

İranın xarici işlər naziri Məhəmməd Cavad isə ABŞ prezidentinin bəyanatına cavab verib. CNN-in məlumatına görə, nazir bildirib ki, Trampın sözləri ABŞ-ın qeyri-qanuni planlarından xəbər verir. **Sitat**: "Birləşmiş Ştatlar İrani "məhv edə" bilməz. Tramp BMT-nin bu cür hədələrin qeyri-qanuniliyi qeyd olunan qərarının olduğunu yada salmalıdır".

Xatırladaq ki, iyunun 20-də

ABŞ ordusuna məxsus pilotsuz uçuş aparatının vurulmasından sonra iki ölkə münasibətləri gərginləşib, müharibə həddinə çatıb.

ABŞ prezidenti İrana qarşı yeni sanksiyalar imzalayıb. Yeni sanksiyalar arasında İncilab Keşikçiləri Korpusunun 8 rəhbərinin, eləcə də ilk dəfə olaraq ölkənin ali dini lideri Ayətullah Əli Xameneyinin də adı var. ABŞ Maliyyə Nazirliyi bildirib ki, yaxın bir ayda İranın xarici işlər naziri Cavad Zərif də sanksiya siyahısına salınacaq.

İran ali dini lideri Əli Xameneyi isə ABŞ-ın danışıqlar təklifini növbəti dəfə rədd edib. İran XİN bəyan edib ki, dini lider və xarici işlər nazirinə qarşı sanksiyaların tətbiq olunması "diplomatiya qapılarını qapadı".

İranla bağlı daha bir təhlükə xəbərdarlığı Rusiya XİN rəhbərindən gəlib. Sergey Lavrov Moskvanın tərəfləri barışdırmaq üçün cəhdlərini davam et-

dirdiyini deyib. Ərəb ölkələrinə müraciət edən XİN rəhbəri deyib ki, ərəblər bölgədə hərbi toqquşmaya səbəb olacaq nöqtəyə gəlməkdənsə, İranla dialoqa hazırlaşmalıdır. Lavrov deyib ki, İrana qarşı gücdən istifadə təkə Yaxın Şərq və Şimali Afrika deyil, daha bir neçə bölgə üçün faciəvi nəticələr doğurur, beynəlxalq böhrana səbəb olar bilər. Lavrov xatırladı ki, Rusiyanın Fars körfəzi sahili ərəb dövlətləri ilə İran arasında dialoq qurulması siyasəti "qırğılların" təhlükəli siyasətinin alternativ ola bilər. Moskvanın ABŞ və İran arasında dialoq qurul-

masına nail olacağını deyib. Eyni zamanda qeyd edib ki, İrandakı vəziyyət təhlükəli bir ssenariyə doğru gedir.

Bu arada Avropa Birliyi ölkələri Almaniya, Fransa və Britaniya nüvə anlaşmasına sadiq qalma çağırışı edib. Ancaq Tehran bu çağırışa etiraz edib. Xarici işlər naziri Cavad Zərif Tehrandakı jurnalistlərə açıqlamasında deyib ki, Avropa Birliyi ölkələri nüvə anlaşması ilə bağlı öhdəliklərə sadiq qalmadığı üçün İrana qarşı açıqlama vermək üçün əsasları yoxdur.

Zərif deyib ki, AB ölkələri-

nin İrana qarşı atacağı addım böyük səhvdir. **Sitat**: "Avropalılar heç bir şəkildə bizi məcbur edə bilməz. Ölkəmizin menafeyinə uyğun olan addımları atacağıq. İndi də öz proqramımıza uyğun addımları atırıq. Avropalılar nə zaman verdikləri sözü yerinə yetirərlər, o zaman bizdən nəse istəyə bilərlər".

Yeri gəlmişkən, İran mövzusu iki gün əvvəl İsraildə keçirilən 3-lü təhlükəsizlik toplantısında da müzakirə olunub. Rusiya Təhlükəsizlik Şurasının katibi Nikolay Patruşev, ABŞ prezidentinin milli təhlükəsizlik məsələləri üzrə müşaviri Con Bolton və İsrail milli təhlükəsizlik müşaviri Meir Ben-Şabbatın iştirakı ilə Qüdsdə keçirilən toplantının əsas mövzusu İran olub.

Toplantıda çıxış edən İsrail baş naziri deyib ki, burada olan hər kəs təhlükəsiz və sabit bir Suriya istəyir. Bunun üçün Netanyahuya görə xarici güclərin Suriyadan çıxarılması lazımdır. Əgər bu baş verərsə, yeni xarici ölkələrin hərbi gücləri Suriyadan çıxarılsa, bu, həm Rusiya, həm ABŞ, həm də İsrail üçün yaxşı olar.

Ancaq mətbuatın yazdığına görə, Rusiya təmsilçisi Patruşev toplantıda İranın

regiondakı terror təşkilatları ilə bir tutulmasına etiraz edib. Patruşev toplantıdan sonra jurnalistlərə açıqlamasında deyib ki, Rusiya İsrailin təhlükəsizliyinə xüsusi önəm verir. Eyni zamanda o deyib ki, Qüds toplantısı İsrailin təhlükəsizliyini təmin etmək üçün qonşusu Suriyadakı böhranın həllinə həsr olunub. Patruşev deyib ki, Suriya böhranının həlli üçün Rusiyanın xüsusi təklifləri var. Bunlar Suriya böhranının daxilində siyasi həlli, terrorçu qrupların qalıqlarının tamamilə ortadan qaldırılması, humanitar yardımın təmin olunması, iqtisadi və sosial sahədə infrastrukturun yenidən bərpa olunmasıdır.

Qərb mətbuatında Qüds sammitinə xüsusi diqqət ayrılırsa da, Rusiya mediası bu toplantı "fiasko" adlandırır. Rusiya mediası Patruşevin İranla bağlı Rusiyanın müttəfiq mövqeyindən çıxış etdiyini qeyd edib. Belə anlaşılır ki, Rusiya Qüds toplantısında istədiyi nəticəni ala bilməyib. Ya da qarşı tərəfin təklifləri o qədər də uyğun olmayıb. Çünki bu toplantıdan həftələr əvvəl İsrail mediası ABŞ və İsrailin Rusiyaya İranın Suriyadan çıxarılması qarşılığında "çox ciddi" təklif verəcəyini yazırdı. Amma belə görünür bu anlaşma baş tutmayıb.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU**, "Yeni Müsavat"

Iyunun 27-də spiker Oqtay Əsədovun sədrliyi ilə Milli Məclisin növbədənəkar sessiyasının iclası keçirildi. Gündəliyin səsə qoyulmasından sonra ilk məsələ - "Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsinin icrası haqqında" Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi III oxunuşda müzakirəyə çıxarıldı.

Qeyd edək ki, müzakirələrdə maliyyə naziri Samir Şerifov və digər hökumət üzvləri də iştirak edirdi.

İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Ziyad Səmədzadə dedi ki, qanun layihəsi komitə və plenar iclasda ətraflı müzakirə olunub. Onun sözlərinə görə, ötən müzakirələr zamanı layihə ilə bağlı hər hansı təklif irəli sürülməyib. Odur ki, komitə sədri layihəyə səs verməyi deputatlardan xahiş etdi.

Qanun layihəsi 92 səs ləhinə, 1 səs əleyhinə olmaqla qəbul edildi.

"Sosial təminatı və müdafiəni həyata keçirən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının 2019-cu il büdcəsi haqqında" qanun layihəsi birinci oxunuşda müzakirəyə çıxarıldı. Qanun layihəsi barədə parlamentin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri **Hadi Rəcəbli** məlumat verərək, qanun layihəsinin mühüm əhəmiyyətə malik olduğunu bildirdi. H.Rəcəbli dedi ki, ilk dəfə olaraq transfertin həcmi 150 milyon manat azaldılıb. "Sosial Müdafiə Fondunun yığımının artması hesabına, 4 ay müddətinə 350 milyon manat fonda əlavə vəsait cəlb olunub. Beləliklə, fondun büdcəsi bütövlükdə əhalinin sosial müdafiəsinə yönəldilib.

Qanun layihəsi müzakirələrdən sonra səsverməyə çıxarıldı və I oxunuşda qəbul edildi.

Deputat Tahir Kərimli kölgə iqtisadiyyatının aradan qaldırılması ilə bağlı addımlar atılmasını zəruri saydı. Deputat iş adamları ilə bağlı vacib məsələyə diqqət çəkərək konkret misal çəkdi: "Bu yaxınlarda deputat həmkarımın birlikdə bir iş adamı ilə söhbət etdim. O adamın Türkiyədə, ABŞ-da Rusiya, Qazaxıstanda obyektləri, mülkiyyəti var, amma Azərbaycanda yoxdur. O, 5-6 milyonluq zavodunu Rusiyaya köçürüb. Biz deputat həmkarımızla birgə onu inandırmağa çalışdıq. Dedik qayıdın, gəlin vətənə, investisiyanı Azərbaycana qoyun! Əgər xaricdəki iş adamlarımız ölkəmizə investisiya qoysalar, bu zaman bizim büdcəmiz də, iş yerləri də, insanların əmək haqqı da artar. Biz büdcəni, milli gəlirimizi artırmaq istəyirikse, iqtisadi amnistiyaya elan etməliyik".

T.Kərimli bazar iqtisadiyyatında gəlir əldə etmiş insanlara qarşı basqıların yolverilməzliyini vurğuladı: "On minlərlə insan var, niyə biz daim onların pullarına göz dikək? Qisasçılıq, müflisləşdirmə yol deyil. Bu, bazar iqtisadiyyatıdır, insanlar şəxsi mülkiyyətini artırıblar. On minlərlə belə insan var. Bunları biz nə üçün ci-

Parlament hökumətin iştirakı ilə

"büdcəni müzakirə etdi"

Deputatlar hökumətə iqtisadi amnistiyaya verilməsi, Xəzərin hasarlanmasına qarşı mübarizə və uşaqpulunun bərpası ilə bağlı çağırışlar ünvanladılar

nayətkar kimi təqib etməliyik? Niyə daim onları mallarını geri almaq qorxusu ilə yaşadaq, pullarına göz dikək? Bunun üçün də maliyyə amnistiyası elan etməliyik. Milli Məclis amnistiyaya qəbul etməlidir ki, bu günə qədər nə qazanıblarsa, onların mənbəyi soruşulmamaqca, onlar nə qazanıblarsa, əllərindən alınmayacaq".

Fəzail Ağamalı Milli Məclisin sabiq deputatlarının ona ünvanladığı müraciətini səsləndirdi. O dedi ki, keçmiş həmkarı məktubla müraciət edərək pensiyalarının aşağı olması ilə bağlı narazılıqlarını ifadə ediblər. F.Ağamalı Milli Məclisin sədri Oqtay Əsədova və əmək və əhalinin sosial müdafiə naziri Sahil Babayev müraciət edərək bu məsələni həlli ilə bağlı addım atılmasını xahiş etdi.

Komitə sədri Hadi Rəcəbli sabiq deputatların pensiyası barədə səslənən müraciətə reaksiya verdi. Dedi ki, məsələ gündəmdədir, büdcədə vəsaitin artırılması sabiq deputatların problemlərinin də həllinə yardımçı olacaq.

Deputat Ayten Mustafayeva müəllimlərin maaşının artması ilə əlaqədar sual etdi: "Universitet müəllimlərinin də maaşı artırılmalı deyilmi?"

İclasda Ali Məhkəmə sədrinin maaşının artırılması üçün qanunvericiliyə təklif edilən dəyişiklik layihəsi müzakirəyə çıxarıldı. Bu barədə Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli məlumat verdi. Layihədə qeyd

olunur ki, Ali Məhkəmənin sədrinə Milli Məclis sədrinin aylıq vəzifə maaşı həcmində əmək haqqı verəcək. Belə ki, "Məhkəmələr və hakimlər haqqında" Qanunun 106-cı (Hakimlərin maddi təminatı) maddəsinə əsasən, hakimlərə aylıq vəzifə maaşı həcmində vəzifə maaşına əlavə ödəniləcək. Ali Məhkəmənin sədrinə Milli Məclis sədrinin aylıq vəzifə maaşı həcmində əmək haqqı verəcək - yeni 2 475 manat.

Deputat Tahir Kərimli bu dəyişiklikləri təqdir etdi. Lakin bir məqama diqqət çəkdi: "Hakimlərin vəzifə maaşları əhəmiyyətli dərəcədə artır. Qanunvericiliyə edilən dəyişikliyə əsasən, Ali Məhkəmənin sədrinə Milli Məclis sədrinin aylıq vəzifə maaşı həcmində əmək haqqı verəcək. Belə olan halda, digər hakimlərin də maaşı artacaq. Bu, çox yaxşıdır. Hakimlər deputatlara uyğun olaraq vəzifə maaşı alacaq və pensiya hüququ təmin edildikdə də, vəzifə maaşı olduğu üçün onların pensiyası yüksək olacaq. Amma təəssüflər olsun ki, deputatlarda belə deyil. Çünki biz əlavəni müavinət şəklində alırıq. Deyirlər, Vahid Taarif dərəcələri hazırlanır, ehtiyat edirik ki, orada Milli Məclisin adı qeyd edilməsin. Deməyirəm ki, bu məsələ qanunvericilikdə tam aydınlaşmayıb. Deputatların da əməkhaqqı ilə vəzifə maaşları fərqli anlayışlar kimi verilib. Hesab edirəm ki, deputatların da müavinətinin vəzifə maaşı ilə əvəz olun-

ması yaxşı olardı. Bu, gələcəkdə pensiya təminatı və digər məsələlər üçün sərfəli olardı".

Dəyişiklik layihəsi müzakirələrdən sonra səsverməyə çıxarılarq 1-ci oxunuşda qəbul olundu.

"Əmək pensiyaları haqqında" Qanuna dəyişiklik layihəsi barədə parlamentin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Hadi Rəcəbli məlumat verərək bildirdi ki, layihəyə dəyişiklik əmək pensiyasının minimum məbləğinin artırılması ilə bağlıdır: "Əmək pensiyasının minimum məbləği 2019-cu il 1 oktyabr tarixindən 200 manat məbləğində müəyyən olunur. Təyin edilən əmək pensiyasının məbləği əmək pensiyasının minimum məbləğindən aşağı olduqda, həmin məbləğə çatdırılmaqla ödənilir".

Deputat Əli Məsimli iclasda çıxış edərək artımları təqdir etdi. Eyni zamanda bəzi narazılıqlarını da bölüşdü: "İnsanları həmişə bir məsələ narahat edir ki, əmək haqqı, pensiya artandan sonra qiymətlər də artacaq. Düzdür, müəyyən dərəcədə inflyasiya təzyiqli olacaq, ancaq o rəqəmlər çox kiçikdir. Lakin müvafiq qurumların süni qiymət artımına yol verməyəcəyinə inanırıq".

Deputat Qüdrət Həsənzadə hüquq-mühafizə orqanları əməkdaşlarının əmək haqlarının artırıldığını, prokurorluq orqanlarının əməkdaşlarının da maaşlarının artırılmasının vacib olduğunu bildirdi: "Son vaxtlar əhalinin müəyyən ka-

teqoriyadan olan hissəsinin maaşlarının və pensiyalarının artırılması barədə prezidentin sərəncamı əhali arasında çox böyük sevincə qəşalanır. Siyasi demoqogiya ilə məşğul olan bəzi destruktiv elementlərin bundan sonra "inflyasiya olacaq", "devalvasiya olacaq" kimi bəyanatlarına düşüncəm ki, əhəmiyyət verilməməlidir. Onlar dünənə kimi maaşların, pensiyaların az olmasından gileylənirdilər".

Q.Həsənzadə əlavə etdi ki, hökumət bundan sonra digər addımları da atmalıdır: "Hesab edirəm ki, hökumət əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi barədə növbəti addımlar da atmalıdır, gələn ilin büdcəsində həm uşaqpullarının verilməsi üçün vəsait nəzərdə tutulmalı, həm də pro-

zər dənizinin bir neçə kilometrə sahili bir, iki, beş ailənin ixtiyarına verilməli deyil. Deputatlar bu məsələ ilə bağlı sərt mövqeyə ortaya qoymalıdır".

Vitse-spiker Valeh Ələsgərov isə dedi ki, bu məsələlər qanunvericilikdə əksini tapıb, icrasını isə dövlət qurumları həyata keçirməlidir.

"Yol hərəkəti haqqında" qanun layihəsinə dəyişiklik də qəbul olundu.

Deputat Elmira Axundova çıxışı zamanı bildirdi ki, Bakıda yol nişanları ilə bağlı vəziyyət qaneedici olsa da, rayonlararası yollarda problemlər var. Deputat müasir standartlara uyğun şəkildə çəkilən yollarda yol nişanlarının yerləşdirilməsi ilə bağlı çatışmazlıqlar olduğunu dedi. Bildirdi ki, xüsusilə

də turizmin inkişafı ilə əlaqədar ölkəmizə gələn qonaqlar bu səbəbdən əziyyət çəkirlər. E.Axundova elə yerli vətəndaşların da problemlərlə üzləşdiyini vurğuladı. Əlavə etdi ki, bəzən bir rayondan digərinə gərdəkmə bir neçə yerdə maşını saxlayıb istiqaməti soruşmaq lazım gəlir. Deputat bu sahədəki çatışmazlıqların aradan qaldırılmasını xahiş etdi.

İclasda "Dövlət rüsumu haqqında" və "Təhsil haqqında" qanunlara dəyişiklik layihəsi III oxunuşda müzakirə edildi.

Elm və təhsil komitəsinin sədri İsa Həbibbəyli layihə barədə qısa məlumat verdi. Qanun layihəsinə təklif olunan 32-1 maddəsinə əsasən, akkreditasiyadan keçirilmə ilə əlaqədar məktəbəqədər təhsil müəssisələrindən 2000 manat, ümumi təhsil müəssisələrindən 5000 manat, məktəbdənəkar təhsil müəssisələrindən 5000 manat, peşə təhsili müəssisələrindən 10000 manat, orta ixtisas təhsili müəssisələrindən 12000 manat, ali təhsil müəssisələrindən 20000 manat, əlavə təhsil müəssisələrindən 12000 manat, təhsil fəaliyyətini həyata keçirən digər müəssisələrdən 12000 manat dövlət rüsumu tutulacaq.

İclasda İnzibati Xətlər Məclisinə dəyişiklik layihəsi müzakirə olundu. Dəyişiklik Azərbaycan vətəndaşlarının xarici ölkələrdə işə düzəldilməsi qaydalarının pozulması ilə bağlı cəzanın tələblərinin sərtləşdirilməsi ilə bağlıdır.

Qaydaların pozulmasına görə, 500 manatdan 1000 manatadək məbləğdə cərimə tələb edilir.

Məcəlləyə təklif olunan düzəlişlər müzakirələrdən sonra qəbul olundu.

Gündəlikdəki məsələlərin müzakirəsinin 28-də də davam etdirilməsi nəzərdə tutulsa da, buna ehtiyac qalmadı. Çünki deputatlar fasiləsiz işləyib bütün məsələləri müzakirə etdilər.

□ **Elsad PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

İbizada oğurlanan saat məsələsi...

Samir SARI

Birinci dəfə deyil, o vaxt avropalılar Avropa Şurasının Parlament Assambleyasının sessiyası zamanı deputatlarımızdan birinin kürkünü oğurlamışdılar. Qalmaqal olmuşdu.

İndi o deputatın adını özüm bilə-bilə yazmıram ki, ertəsi gün dost-tanışdan xahiş etdirib adını yazıdan çıxartdırmınsın.

Əslində deputatda günah olmamışdı, iclasa girəndə xəz paltosunu çıxarıb qarderoba, ya da harasa vermişdi, çıxanda görmüşdü, kürk nəzəer, qazaxlılar demişkən. Deputat nə bilsin ki, tərifi avropalılar bu qədər əliyəridirlər, qerib müsafirin min (lap olsun iki min) manatlıq kürkünə tamah salırlar.

Ancaq o söhbət 1-2 həftədən sonra unudulub getdi. Heç bilinmədi də ki, deputatımızın kürkünü tapıb özünə qaytardırlar, yoxsa ara yerde it-bata düşdü.

O hadisədən sonra Avropada paltosunu, çantasını oğurlatdıran olmadı. Bəlkə də əliyəri avropalılar yenə də bizimkilərin əmtəələrini çırpışdırırlar, sadəcə, bizimkilər dilə-dişə düşməkdən qorxaraq susurlar.

Düz gəlmir axı, elə bir hadisə olanda və xəbər yayılanda oğurluq olan ölkə qalır qıraqda, bizim ölkəmizdə ajiotaj qopur. Camaat oğurluq nəticəsində maddi zərəre uğrayan zərərcəkənin mənafeyini düşünmək yerinə, "bu bahalıqda əşyanı hansı pulla almışdı" kimi suallar qoyur, "lap yaxşı edib oğurlayıblar" deyər cinayətkara haqq qazandırır, məsələni həmnliqə, qudurğanlıqə bağlayırlar.

Halbuki vətənimizin igid oğlu qürbət eldə maddi zərəre düşüb, ölkənin maddi sərvətinin bir hissəsi oğurlanıb. Əvvəlcə bundan danışmaq lazımdır. Sonra oğurlanmış əmtəənin özünün mahiyyətinə, qiymətinə, onun alınmasına sərf edilmiş vəsaitin qaynağına diqqət edərək.

Əslində məsələnin kriminal tərəfi ilə yanaşı sırf psixoloji tərəfi də var. Bu bahalı saatlara maniakal maraq nədir belə, pullu adamların hamısını sarıb? Bu nə ehtirasdır, nə başıxarablıqdır, nə şövqdür? Adam 2 milyona yaxta almış olsa, deyərlik, istriahehin dadını bilir, 5-6 dəne "Ferrari" alsa, düşünərdik ki, sürət dəlisidir, sürəccək, bir-bir vurub əzəccək, həzz alacaq. Amma bu saatdır, qola taxırsan, vaxtı bilirsən, vəs-salam. "Bes manatlıq" Çin saatları da 2-3 saniyə fərqlə eyni zamanı göstərir, 2 milyonluq saat da. Hətta indi heç qol saatına ehtiyac yoxdur, vaxtı bilmək istəyirsənsə, mobil telefonların hamısı yüzdəyüz dəqiqliklə göstərir.

Yox, sən saati sırf forslanmaq, türkün sözü, hava atmaq üçün taxırsansa, bir gün İbizada oğrular o saati çırpışdırır, havanı alırlar, adını bütün Avropaya duyururlar, zaman-məkan anlayışını qarışdırırlar.

Bahalı saat taxmaq manyaklığının kütləviləşməsində məşhur və gözəl qadınların da rolu var. Bir neçə dəfə onların bəziləri məşhur nəşrlərə müsahibə verərkən deyiblər ki, kişidə əsasən iki şeyə fikir verirlər - bir saatına, bir də ayaqqabısına. Odur, budur, bizim pullular ən bahalı maşına, dəniz sahiliindəki villaya verəcəkləri pulu aparıb saata və ayaqqabıya verirlər.

Manyaklıqdırımı? Bəli. Hərnliqdırımı? Dəqiq elədir.

İndi gələcək bahalı saatlara sərf olunan maddi vəsaitin qaynağına. Çox adam deyir ki, heç kəs halal pulla elə bahalı saat almaz, ala bilməz. Düzü, hazırda əlimdə 2 milyonluq saata sərf olunmuş pulun halallıq və ya haramlıq kondisiyası barədə doğru-dürüst dəlil yoxdur. Ona görə də dəqiq bir söz dəyə bilmərəm, məcburam hamı kimi oturub korrupsiyaya qarşı mübarizə aparan, mücadilə verən strukturların açıqlamasını gözləyim.

Bəlkə heç hər şey deyildiyi kimi deyil, saati oğurlanan adamı şərləyirlər? Ya bəlkə saat o qiymətə deyil, məsələ, 200 manatdır, ya da adamın heç nəyi oğurlanmayıb, hər şeyi həmişə olduğu kimi jurnalistlər uydurub. Qaydadır axı, kimin borusunun üstüsü əyri çıxır, dərhal deyir ki, bunu jurnalistlər uydurub. Jurnalist isə Afrikada da jurnalistdir, Amerikada da, hətta İbizada da.

İbiza demişkən, bu, Atlantik okeanında adadır, İspaniyaya baxır. Kurort adasıdır, camaatı turizmlə dolandır. Deyilənə görə, adada neft də var. Amma camaat 3-4 il öncə yığışib neft axtaranları adadan qovub ki, adanı deşik-deşik edib içinə zibil qoyacaqsınız, hazır elə turizmdən gələn illik gəlir neft gəlirindən on dəfə çoxdur.

Bir də "İbiza" adlı minik avtomobili var. Oğurlanmış saatin qiymətinə o məsələdən təxminən 102 dəne almaq olar. İşlənmişini alası olsaq, 180-200-nü gətirmək mümkündür.

Saat məsələsində son xəbər budur ki, adıçəkilən turist adıçəkilən vəzifəli adamın oğlu deyil. Nə bilim, vallah...

Elmar Məmmədyarovun müəmmalı açıqlaması-nazir nəyi nəzərdə tutub?

Əhəd Məmmədli: "Rus əsgərinin ayağı hara dəyibsə, onları oradan çıxarmaq üçün on illər lazım olub"

Ramil Məmmədli: "Sülhməramlı qüvvələrin Qarabağda yerləşdirilməsi..."

Xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarovun erməni həmkarı ilə Vaşinqtondakı görüşündən sonra Bakıda keçirdiyi mətbuat konfransında dedikləri müzakirələr yaradıb.

Sitat: "Ermənistan tərəfi hər dəfə "təhlükəsizlik", "Dağlıq Qarabağın statusu" məsələlərini qaldırır. Təhlükəsizliyə gəlincə, regionda sülhməramlı qüvvələr yerləşdirilə bilər. Həmsədrlər bunun üzərində işləməlidir".

E.Məmmədyarovun sülhməramlılar dedikdə hansı ölkənin hərbiçilərini nəzərdə tutduğu barədə müxtəlif versiyalar səsləndirilir. Bəllidir ki, ermənilərin ən böyük isteklərindən biri regionda Rusiyanın sülhməramlılarının yerləşdirilməsidir. Azərbaycanın buna izn verməyəcəyi bəllidir. O zaman XİN rəhbərimizin hansı ölkəni nəzərdə tutduğu barədə sual yaranır.

Politoloq Əhəd Məmmədlinin təxminləri belədir: "Nazirin bu açıqlamasında nə dediği tam məlum deyil. Bu ciddi bir xəbərdir. Hökumət nazir sülhməramlı qüvvələrlə bağlı fikirlərinə aydınlıq gətirməlidir. Status-kvo dəyişilmədən indiki situasiyada sülhməramlıların Qarabağda yerləşdirilməsi birmənalı şəkildə Azərbaycanın milli maraqlarına ziddir. İndiki halda sülhməramlıların torpaqlarımızda yerləşdirilməsi Qarabağın birdəfəlik itirilməsi deməkdir. Rus sülhməramlılarından, ümumiyyətlə, söz gedə bilməz. Abxaziya, Cənubi Osetiyanın aqibətini unutmayaq. Yalnız

o vaxtı sülhməramlı qüvvələrə razı olmaq olar ki, işğal edilmiş bütün ərazilərimiz azad edilir, Bakının nəzarətinə keçir və bu qüvvələr BMT tərəfindən qəbul edilmiş Azərbaycan-Ermənistan sərəhdərləri boyunca yerləşdirilir. Əks təqdirdə, sülhməramlılarla bağlı istənilən pozisiya Azərbaycan üçün qəbul edilməzdir. Düşünürəm ki, sülhməramlı qüvvələr dedikdə Məmmədyarov ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədr ölkələrini nəzərdə tutur. Bu dövlətlərdən ən azı iki-si-Rusiya və Fransa düşmənlərini Ermənistanı Azərbaycanla bağlı fikirlərinə aydınlıq gətirməlidir. Status-kvo dəyişilmədən indiki situasiyada sülhməramlıların Qarabağda yerləşdirilməsi birmənalı şəkildə Azərbaycanın milli maraqlarına ziddir. İndiki halda sülhməramlıların torpaqlarımızda yerləşdirilməsi Qarabağın birdəfəlik itirilməsi deməkdir. Rus sülhməramlılarından, ümumiyyətlə, söz gedə bilməz. Abxaziya, Osetiya, Dnestryanıda rus sülhməramlı qüvvələrinin yerləşdirilməsinin sonu ilk iki separatçı bölgənin Moskva tərəfindən müstəqilliyinin tanınması ilə nəticələndi. Rus əsgərinin ayağı hara dəyibsə, ən azı onları oradan çıxarmaq üçün

on illər lazım olub. Rusları rəsmi şəkildə Qarabağa yaxın buraxmaq olmaz. Zaten işğal edilmiş ərazilərimizdə rus hərbiçiləri var. Rəsmi şəkildə buna izn versək, Qarabağda hərbi müdaxiləyə öz əllərimizlə qadağa qoyacağıq".

Hərbi icmalçı Ramil Məmmədli sülhməramlılar yerləşdirilsə, bunun Azərbaycanın ziyanına ola biləcəyini qeyd etdi: "Münaqişənin həlli ilə bağlı detallardan biri kimi Dağlıq Qarabağ ərazisində sülhməramlı hərbi qüvvələrin yerləşdirilməsinə dair informasiyalar zaman-zaman ictimaiyyətə çatdırılır. Bu məsələdə Rusiyanın fəallığı da aydın görünür. Xatırlayıram ki, 7-8 il əvvəl Rusiyanın təşəbbüsü ilə yaradılan KTMT hərbi blokunun hərbi birliklərinin sülhməramlı statusu ilə Dağlıq Qarabağ və Laçın dəhlizi bölgəsində yerləşdirilməsi də təkliflər sırasında olmuşdu. Bu günlərdə isə ABŞ-da Azərbaycan-Ermənistan XİN rəhbərlərinin keçirilən görüşündə bu məqam müzakirə olunub. Ermənistan da

sülhməramlı məsələsində təşəbbüsləri dəstəkləyir. Əlbəttə ki, bu onların maraqlarına xidmət edir. Lakin nəzərə almaq lazımdır ki, sülhməramlı qüvvələrin Qarabağda yerləşdirilməsi Azərbaycanın gələcəkdə manevr imkanlarını məhdudlaşdıracaq. Hətta bu sülhməramlılar BMT mandatı ilə qeyri-Rusiya hərbi birlikləri olsa belə... Məsələ burasındadır ki, sülhməramlıların ərazidə mövcudluğu Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün tam təmin olunmaması deməkdir. Yeni Qarabağda dövlət maraqlarımızın əleyhinə yarana biləcək təşkilatlanmanın qarşısını almaq üçün biz beynəlxalq razılıq əldə etmək məcburiyyətində qalacağıq. Bu sülhməramlılar Rusiyanın dominantlığı ilə xidmət aparacaqsa, prosesdə heç nə dəyişməyəcək. Əksinə, 1980-ci illərin sonundakı məlum ssenarinin ruslar tərəfindən təkrarlanmayacağını heç kim siqortalaya bilməz. Bu baxımdan ərazidə istənilən xarici qüvvələrin hərbi birliklərinin mövcudluğu ərazi bütövlüyümüzə təhdid olacaq. Türkiyənin bu məsələdə iştirakı da arzuolunan olmayacaq. Çünki ermənilər buna razı olmayacaqlar. Bir sözlə, Qarabağda sülhməramlıların mövcudluğu Azərbaycanı təhdidin başqa formasıdır. Əgər buna razılıq verilsə, biz ərazilərimizi tam azad etmək şansından məhrum ola bilərik. Bunu isə gələcək nəsillər bizə bağışlamaz".

□ Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"

Azərbaycan sülhməramlılarının bir qrupu ölkəyə döndü

NATO-nun Əfqanıstan İslam Respublikasında həyata keçirdiyi "Qətiyyətli Dəstək" missiyasının tərkibində fəaliyyət göstərən Azərbaycan ordusunun bir qrup sülhməramlısı plana uyğun olaraq rotasiya qaydasında Bakıya qayıdıb.

Strateq.az xəbər verir ki, bu barədə Müdafiə Nazirliyi məlumat yayıb.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Əfqanıstandakı sülhməramlı missiyası 20 noyabr 2002-ci il tarixindən başlayıb.

Səhhəti yenidən pisləşən sabiq vergilər naziri Fazil Məmmədov Gəncə Beynəlxalq Xəstəxanasına yerləşdirilib. O, həkim nəzarətindədir.

Sabiq nazirin yeznəsi, Binəqədinin icra başçısı olmuş Xaləddin İsgəndərov unikal.org-a bildirib ki, F.Məmmədov xəstəxanaya qastrit diaqnozu ilə daxil olub: "Xəstəxanaya yerləşdiyi gün Fazil müəllimin səhhətində ciddi problem var idi, əməliyyat olundu. Həkimlərin səyi nəticəsində hazırda səhhətində yaranan problem aradan qaldırılıb, evə buraxılıb. Ev şəraitində müalicəsini davam etdirir".

Gastrit - mədənin selikli qişasının iltihabı olub, insanlar arasında yayılmasına görə göz xəstəliklərindən sonra ikinci yeri tutur.

Əksər hallarda qastritin törədicisi "helikobakter pilori" bakteriyası olur. Bu bakteriyaya öpüşmək, ümumi qab-qacaq, natəmiz əllər və s. vasitə ilə yoluxma mümkündür. Yoluxmadan sonra bir neçə il ərzində xəstəlik heç bir əlamətlərlə özünü büruzə verməyə də, mədənin selikli qişasında iltihab prosesi inkişaf etməkdə davam edir. Sonradan isə ağrılar meydana çıxır.

Qastritin inkişafına təsir göstərən bir neçə amil var. Bunlardan ən başlıcası qeyri-düzgün və vaxtsız qidalanma, ac qalma, yeməklər arasında fasilələrin çox olması, quru yeməklər, kəskin-acı, qızardılmış, hissə verilmiş, konservləşdirilmiş və s. bu kimi məhsullarla qidalanma da bu faktorlara aiddir.

17 il vergilər naziri işləmiş F.Məmmədovun qraciyerində də problemlər var. Həmçinin qan təzyiqinin yüksəlməsindən də əziyyət çəkir. Keçmiş nazirin səhhətindəki problemlərin orqanizmindəki radioaktiv şüalarla bağlı olduğu da iddia olunur. İddiaya görə, 1986-cı ildə

Fazil Məmmədovun Çernobil qəzasından qastritə qədər xəstəlik dosyesi

Qəfil halı pisləşən sabiq nazir yenidən əməliyyat olunub; onun pankreatit, qastrit, radioaktiv şüalardan əziyyət çəkdiyi bildirilir, "AtaBank"ı isə çökür...

oğlu Dəyanət Quliyev və yeznəsi Namiq Quliyevin "AtaBank"ı iflas həddinə çatdırdıqları, vəsaitləri müxtəlif vasitələrlə mənimsədikləri qeyd olunur.

Xeyli müddət keçsə də, nə bank, nə adları çəkilən şəxslər, nə də Fazil Məmmədov bu məlumatları təkzib ediblər.

F.Məmmədova məxsus şirkətlər içərisində ən böyük problemin isə "AtaBank"da qaldığı vurğulanır. Bankın həm nəzarət orqanlarını, həm də öz müştərilərini

baş verən Çernobil qəzası zamanı hərbi mükəlləfiyyətli və gənc kadr kimi ora yardıma gedənlər arasında olub. Səhhətindəki problem də məhz o zamanndan başlayıb.

Çernobila yardıma gedənlər və orada xəstəlik tapanlar keçmiş SSRİ ölkələrində qəhrəman kimi qəbul edilsələr və "müharibə veteranı" statusuna malik olsalar da, Fazil Məmmədov bu statusdan heç zaman istifadə etməyib.

Maraqlı məqam odur ki, F.Məmmədovun tərcümeyi-halında doğrudan da həmin "boşluq" görünür. Vikipediya da əks olunan tərcümeyi-hala görə 1985-87-ci illərdə F.Məmmədov əsgəri xidmətdə olub. Bəs hərbi xidməti harada keçib? Bu sualların cavabını keçmiş nazirin tərcümeyi-halında tapmaq

mümkün deyil.

Yada salaq ki, bir müddət əvvəl F.Məmmədov "American Hastahanesi"nin professorları Orhan Bilge və Mustafa Keremin nəzarətində olub. Müayinələr zamanı Fazil Məmmədovda pankreatit aşkarlanmışdı.

Pankreatit mədəaltı vəzin iltihabı xəstəliyidir. Kəskin və xroniki pankreatit olmaqla iki yerə bölünür. Kəskin pankreatit za-

manı iltihabı proses sürətlə bir neçə gün ərzində inkişaf edir.

Bu, adətən tamamilə heç bir iz buraxmadan keçib gedir. Bəzən isə xəstəlik çox təhlükəli olur. Xroniki pankreatit zamanı iltihab davamlı xarakter daşıyır və iltihabı proses daha yüngül xarakterli olur.

Onu da yada salaq ki, son günlər mətbuatda F.Məmmədova məxsus biznes strukturlarında, o cümlədən "AtaBank"da gedən proseslərlə bağlı məlumatlar yayılır.

Bu xəbərlərdə sabiq nazir tərəfindən bankın rəhbərliyinə gətirilən qohumlarının - bacısı

aldığı bildirilir: "Bir müddət öncə hər bir bank kimi "AtaBank" da öz illik maliyyə vəziyyətini açıqlayaraq, 2018-ci il 127 min mənfəətlə başa vurduğunu bəyan etdi. Lakin təcrübəli iqtisadçılar bu məlumatın yanlış olduğunu, əslində bankın zərərli işlədiyini, bankın öhdəliklər içərisində itib-batdığını mediaya açıqladılar.

2018-ci il üzrə əvvəlki illə müqayisədə "AtaBank"ın mənfəəti 63% düşüb. Təkcə müştəri hesablarında 3 ayda 7 milyon 724 min manat azalma qeydə alınıb. Bankın aktivləri də 7% azalıb".

□ Emil SALAMOĞLU
"Yeni Müsavat"

Gürcü müxalifətinin aldığı Azərbaycan müxalifəti də istəyir

Gürcüstanda 2020-ci il parlament seçkiləri tamamilə proporsional sistem üzrə keçiriləcək, Azərbaycanda hakimiyyətə yaxın deputatlar belə bunu mümkün sayır...

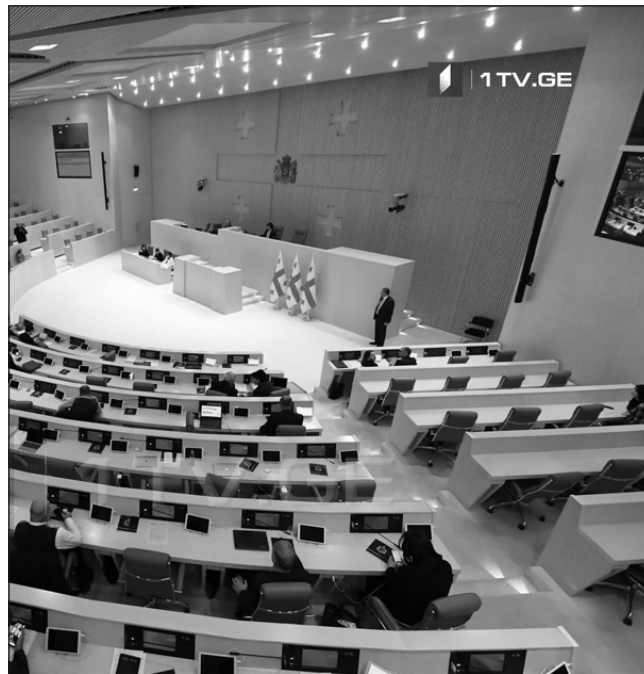
Gürcüstanın 20 müxalifət partiyasının proporsional seçki sistemində keçid tələbi ilə bağlı 300 min imza toplayıb parlamentə təqdim etməsi nəticəsini verib. Gürcüstan parlamentində Gürcüstanda 2020-ci il parlament seçkilərinin tamamilə proporsional sistem üzrə keçirilməsinə razılıq verilib. İndiyədək ölkədə yarımproporsional, yarımajoritar sistem tətbiq olunurdu. Tam proporsional sistemə 2024-cü ildən etibarən keçilməsi nəzərdə tutulmuşdu. Lakin ölkə müxalifəti 2020-ci ildən proporsional sistemə keçirilməsini istəyirdi. Beləliklə, hakimiyyət müxalifətin istəyini yerinə yetirmiş oldu.

Azərbaycanda isə hazırda proporsional seçki sistemi mövcud deyil. Azərbaycan Konstitusiyasına görə parlament seçkiləri majoritar qaydada keçirilir. Majoritar seçki sistemində ayrı-ayrı dairələrdən namizədlərlərin irəli sürənlər səs çoxluğu ilə deputat mandatı qazanırlar. Azərbaycanın müstəqilliyi yenidən elan olundandan sonra proporsional seçki sistemi də tətbiq olunurdu. Amma 2002-ci ilin avqust ayında keçirilən referendumla proporsional seçki sistemi ləğv olunub. Bundan sonra parlament seçkilərinin ya tamamilə proporsional, ya da həm majoritar, həm də proporsional qaydada keçirilməsi dəfələrlə təklif olunsada, reallaşmayıb.

Seçki sisteminin dəyişdirilməsi yalnız o halda mümkündür ki, qanunvericilikdə

dəyişiklik həyata keçirilsin. Azərbaycanın müxalifət partiyaları indi də proporsional seçki sisteminin bərpə olunmasını istəyir.

Bu barədə "Yeni Müsavat" a danışan AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı bildirdi ki, müxalif partiyalar artıq illərdir bu məsələnin həyata keçməsinə çalışır və bu gün də həmin mövqedədirlər: "Əvvəllər Azərbaycan parlamentinə seçkilər zamanı qismən də olsa proporsional seçki mövcud idi. 125 parlament üzvünün 25-i proporsional seçki vasitəsilə seçilirdi. Lakin sonradan konstitusiyaya dəyişiklik edilərək seçkiləri tam olaraq majoritar üsula keçirdilər. Bu üsula keçildikdən sonra onsuz da vəziyyətləri ürekaçan olmayan müxalif partiyaların vəziyyəti daha da ağırlaşdı. Çünki tam majoritar

seçki sistemində keçid partiyaların siyasi həyatdakı rolunu azaltdı. Biz AĞ Partiya olaraq Milli Məclisdə deputatların sayının 125-dən 150-yə qaldırılmasının və tam olaraq proporsional seçki sistemində keçilməsinin tərəfdarıyıq. Bunun üçün də yeni referendum keçirilməli və konstitusiyanın

müvafiq maddələri dəyişdirilməlidir. Biz proporsional seçki sisteminin qaytarılmasını demokratiyanın bərpası istiqamətində çox önəmli addım hesab edirik".

VİP sədri Əli Əliyev isə qeyd etdi ki, siyasi proseslərin inkişafı, açılımları üçün proporsional seçki sistemi müs-

baycanda siyasi partiyaların güclənməsinə ciddi töhfələr verə bilər. Biz də nə vaxtsa, proporsional və majoritar seçki sistemini özündə ifadə edən qarışıq seçki sistemine keçsək faydalı olar".

Seçki məsələləri üzrə ekspert Anar Məmmədli "Turan" a açıqlamasında bildirdi ki, Azərbaycanda proporsional sistemə keçid ola bilər və bu seçki sistemində keçid parlamentar ənənələrin formalaşması baxımından bütün dünyada təqdir olunur. Ekspertin sözlərinə görə, Azərbaycanın proporsional seçki sistemində ehtiyacı var: "Bu keçid siyasi partiyalarla, ictimai qurumlarla, vətəndaşlarla müzakirə edilməli və konsensus yolu ilə həll edilə bilər".

Deputat Vahid Əhmədov isə Azərbaycanda proporsional seçki sisteminin majoritar sistemlə əvəzlənməsi məsələsi siyasi məsələdir və yenidən proporsional sistemə qayıtmaqda heç bir problem yoxdur. Cəmiyyət necə qərar versə məsələ elə də həyata keçiriləcək: "Amma majoritar sistemin nəyi pisdir ki? Kim istəyir, gedir majoritar qaydada deputat olur. Şəxsən mənim üçün problem yoxdur. Hər iki variant qəbul ediləndir".

□ Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

Gizli şahid

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Şeytan cəhənnəmdə müsbət surətdir"

(Stanislav Yeji Lets)

Azərbaycanın xoşbəxtliyi ondadır ki, biz təkə xaricdən maliyyələşən qara qüvvələr yetişdirməmişik, eyni zamanda balanslaşdırılmış siyasətə uyğun olaraq xaricdə maliyyələşdirdiyimiz qara qüvvələrimiz də vardır. Hazırda bunlardan birinin Londonda məhkəməsi gedir. Lotu ingilislər vaxtilə onu və ərini qazlayıb milyonları çəkib aparıblar, ev, bahalı oyuncaqlar və cürbəcür mənasız əşyalar sıyrıblar, indi isə bala-bala geri alırlar. Məhkəmədə gizli şahid ifadə verib, vəkil isə iddia edib ki, xanımı Azərbaycanda sıxışdırırlar. Guya bunun hansısa siyasi təqib təhlükəsi varmış.

Niyə də olmasın? Əgər biz Əli İsanovu alovlu siyasi mübarizə, yalan olmasın, milli azadlıq simvolu, Nelson Mandelanın əkiz qardaşı kimi qəbul etməyi bacarırsaq, Beynəlxalq Bankın müdirinin arvadı da Janna Dark roluna uyğundur. İngilislərlə mübarizə baxımından uyğun gəlir. Rüstəm müəllimə zakaz vermək olar, bir dəne "Orleanlı məsumə" adlı ssenari yazsın. (Bu da olmayan yerdə bizim milli Volterimizdir). Ümid edək axırda tonqalda yandırmazlar - hələ alınası çox məbləğlər, sağılısa neçə litr süd qalır. Sözləşib, dünən oxudum Rüstəm İbrahimbəyov rusiyalı azərbaycanlıların diaspor fəaliyyətinə girişmək fikrindəymiş. Bizim Milli Şurani seçkilərdə necə yarıtdısa, diasporu da elə quracaq. Əlbəttə, yəqin hansısa azərbaycanlı milyarderi qazlayıb növbəti bambılı ssenari üçün maliyyə almaq fikrindədir, yoxsa nə diaspor, nə fisincanplov... Biz belə ssenariləri neçə dəfə görmüşük. Xeyirli olsun, ümid edək bu dəfə azərbaycanlı uşaq erməni uşağı Moskva çayında batmaqdan xilas edər. (Ya da erməni, rus və azərbaycanlı Volqa çayında üzümə getsinlər - nəse bir şey tapsın, üzgüçülük temaları Rüstəm müəllimdə yaxşı alınır). Yoxsa balans pozulub, hökumətimizə də ciddi təzim lazımdır, konfransla-zadla iş aşmır. Üstəlik, Şamaxıda neçə ildir çıxır çəkilmir. Halbuki bu il yaxşı məhsul var üzümde.

Qayıdaq gizli şahid məsələsinə. Bankirin xanımı o şahidi ingilis məhkəməsinə ona görə gizli aparıb ki, guya bizim hökumət onu tanısa hansısa təzyiq edərmiş. Bizdə dünyada ən humanist məhkəmə var, heç kimə də təzyiq eləmir, əksinə, ev, maşın, maaş verirlər. Əsas odur dövlətçiliyə xidmət edəsən, vəssalam. Bəs o gizli şahid kim ola bilər? Mən dünən bu haqda xeyli fikirləşdim, ağılıma Eldar Mahmudov gəldi. Axı Eldar müəllim bu dustaq ailənin qudasıdır, qız verib-alıblar. Eldar müəllimi isə nazir vəzifəsindən qovublar, işçilərini tutublar, hətta acığa bütün nazirliyi dibindən lağv ediblər. İndi bunun tam haqqı var Londonda gizli şahid ifadəsi versin. Namərdlər. İmkan versələr Eldar müəllim bizim Tomas Ceffersonumuz, Jan Jak Russumuz, canım sənə desin, Volterimiz, Martin Lüterimiz, nə bilim, Bestujev-Marlinskimiz, Gertsenimiz, lap elə Rəsul Quliyevimiz ola bilərdi. (Sözləşib, Rəsul müəllim mühacirətinin ilk illərində demokratiya haqda maraqlı kitablar yazırdı, nəse sonra bu fəaliyyətə ara verdi. Lazımdır. Gələcəyin Azərbaycanını sağlam özüllər üzərində qurmaliyiq).

Həmin gizli şahid Metro Tağı - Eldar müəllimin qurbanlarından biri də ola bilərdi. Axı çəkistlər Tağı müəllimin 40 il maaşını toplayıb düzəltdiyi 3 milyon dollarını namərdliklə qapazlamışdır, heç geri qaytarmayıblar. Məncə, Tağı müəllim orada Zamirə xanımı müdafiə edərkən dolayısı ilə onun qudasından pulunu almağı, həmçinin pulu ala bilmədiyini üçün bunun Azərbaycan məhkəmələrindəki qanunsuzluğa isbat göstərilməsi barədə vəsatət qaldırmışdır. (Cümlə çox zay oldu, başlıyayın, gizli yazıram, hər sözü düzəltməyə imkan yoxdur). Doğrudan da, ədalət varsa, niyə hakimlər Tağı müəllimin pulunun qaytarılmasını təmin etməyibdir? Sən orada "Harrods"dan alınan milyon funtluq oyuncağın hesabını soruşursan, biz burada "Əhmədli" metrosunun keçidindən qan-tərlə toplanan 3 milyonu soruşmayaq? "Lətifə" filmində deyilən kimi: "Əhməd bəyem adam deyil?"

Yeri gəlmişkən, biz vaxtilə Nizami Musayev kimi istedadlı adamın da qədrini bilmədik.

• Yunun 24-də Avropa Şurası Parlament Assambleyası (AŞ PA) Rusiyanın təşkilata qayıdışına icazə verən qətnaməni təsdiqləyib. Sənədi 118 deputat dəstəkləyib, 62 deputat qətnamənin əleyhinə çıxış edib, daha 10 deputat isə bitərəf qalıb. Ən maraqlısı odur ki, Ermənistan nümayəndələri də (bir deputat bitərəf qalmaqla) Gürcüstan təmsilçiləri kimi sənədin, yəni Rusiyanın əleyhinə səs veriblər.

Gürcüstanın belə mövqeyi aydıncıdır: Tiflis-Moskva münasibətləri Abxaziya və Cənubi Osetiyanın ilhaqına görə hazırda ən kritik dövrlərdən birini yaşayır, iki ölkə arasında 2008-ci ildəki "5 günlük" müharibədən sonra diplomatik əlaqələr belə kəsilib. Bəs Rusiyanın forpostu, müstəsna olaraq, rusların hərbi-siyasi dəstəyi və ianələri hesabına ayaqda olan vassal Ermənistanə nə gəlib? Bu, Paşinyan hakimiyyətinin öz fəaliyyətidir, yoxsa konkret məqsədlə siyasət, daha dəqiqi, Qərbə satılmaq üçün başladılan yeni bazarlıq?

Məsələ ondadır ki, ötən ay "Paşinyanın adamları" BMT-də də ruslara "atmışdılar". O zaman BMT Baş Məclisinin sessiyasında Ermənistan təmsilçisi ənənəvi olaraq, Rusiya təmsilçisi kimi gürcü qaçqınları ilə bağlı Gürcüstanın ərazi bütövlüyünə dəstəyi də ehtiva edən qətnamə layihəsinin əleyhinə səs verməmiş, ilk dəfə olaraq, bitərəf qalmışdı. Bununla da Tiflisə siyasi jest eləmişdi. Bəzi təhlilçilərə görə, İrəvan bunun qarşılığında Qarabağ məsələsində də Gürcüstandan ermənipərəst mövqe umub.

Lakin rəsmi Tiflis ermənilərinin bu "lütfkarlığı"ni adekvat qiymətləndirmədi, İrəvanın qurduğu tələyə düşüb, Azərbaycan və Türkiyəni qıcıqlandıracaq heç bir addım atmadı. Əksinə, az sonra Qəbələdə Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan müdafiə nazirləri, faktiki, yeni üçlü hərbi ittifaq və birgə təlimlər haqda razılığa gəldilər - hansı ki, İrəvanda az qala, şok effekti yaratdı.

İndi də İrəvan AŞ PA-da Rusiyaya qarşı de-marş edib, mahiyyət etibarilə öz əsas müttəfiqinə qarşı "cəbhə açıb". Rusiyadan gələn reaksiyalar göstərir ki, bu dəfə Moskva öz vassalının hərəkətlərini cavabsız qoyan deyil.

"Ən təəccüblü Rusiyanın Cənubi Qafqazdakı əsas müttəfiqi kimi qələmə verilən Ermənistanın mövqeyi oldu. Ermənistan baş naziri Nikol Pa-

İrəvan Moskvaya meydan

oxudu - ermənilər odla oynayırlar

Ermənistan BMT-nin ardınca AŞ PA-da da Rusiyaya qarşı çıxdı; Paşinyan Kremlə qarşı cəsarəti haradan alır? Ermənistan yenidən özünü Qərb üçün bazarlığa çıxarır - hədəf; Tiflis isə işğalçını yenə məyus etdi və Bakını seçdi...

şinyanın "məxməri inqilab"dan sonra İrəvanın xarici siyasət prioritetlərinin dəyişməyəcəyi ilə bağlı vədlərinə baxmayaraq, erməni siyasətçilərinin hərəkətləri əksini sübut edir. AŞ PA-dakı erməni nümayəndə heyətinin rəhbəri, Nikol Paşinyanın "Mənim addımım" blokunun üzvü Ruben Rubenyanın Rusiyanın AŞ PA-ya qayıtmasının əleyhinə səs verməsini başqa cür necə izah etmək olar?"

Bu sözləri Mixail Belyayev "Vestnik Kavkaza"da məqaləsində qeyd edib (Axar.az). Şərhi daha sonra yazıb: "Rubenyanın səsvərmədə səhvə yol verdiyi ilə bağlı gülünc bəhanələrini ciddi qəbul etmək çətindir. Əgər Rubenyan vacib səsvərmə zamanı düzgün düyməni basarsa bilmərsə, belə bir qeyri-professional siyasətçinin hansı meyarlara əsaslanaraq Ermənistanın AŞ PA-dakı nümayəndə heyətinin rəhbəri təyin edilməsini başa düşmək olmur. Əgər bir saniyəyə Rubenyanın yalan danışmamasını, onun doğrudan düzgün düyməni basarsa bilməməsini fərz etsək belə, niyə "Mənim addımım" blokunun ikinci deputatı - Ovanes İgityan da Rusiyanı AŞ PA-da dəstəkləməyib? O, Rusiya diplomatiyası üçün

belə vacib məsələdə səsvərmədə iştirak belə etməyib. "Yüksək səviyyədə olan Ermənistan-Rusiya münasibətləri" ilə bağlı bəyanat verən Paşinyanın xəbəri varmı ki, onun tərəfdaşları Avropada olarkən bu münasibətlərə necə zərb vururlar?.."

Əlbəttə var. Lap dəqiqi, bunlar, elə Paşinyanın təlimatı ilə baş verir - BMT-dəki səsvərmə zamanı olduğu kimi. Yeri gəlmişkən, bu ərəfədə Paşinyan Putinin dostu, sabiq prezident Robert Köçeryanı təzədən həbsə atdırıb. O da diqqətçəkicidir ki, satellit Ermənistanın Moskvaya qarşı AŞ PA de-marşı Fransa, İtaliya, Türkiyə, Azərbaycan, Portuqaliya və digər dövlətlərin sənədə səs verməsi, yəni Rusiyanı dəstəkləməsi fonunda baş verib. Bu mənada İrəvanın Moskvanı ikiqat qəzəbləndirəcək bir hərəkətə yol verdiyi ortadadır.

O ki qaldı İrəvanın Tiflisin yanında durmaqla Moskva əleyhinə gedişlər edib Qərbdən hansısa əlavə dividentlər ummasına, təbii ki, bu da ilğimdir. Ona görə ki, Qərbdə çox yaxşı fərqiçəndirilər ki, belə gedişlər Paşinyan hökumətinə Tiflis hökuməti qədər siyasi və maliyyə dəstəyi verilməsi üçün əsas ola

bilməz. Gerçek odur ki, Paşinyan Ermənistanı da Rusiyanın regionda əsas və legitim hərbi qalası olaraq qalır, İrəvan Moskvanın hərbi-siyasi orbitindən uzaqlaşmaq üçün heç bir ciddi addım atmayıb. Bunsuz isə Avropa və ABŞ Ermənistanə heç vaxt sanballı maliyyə-iqtisadi köməyi etməyəcək.

Bu arada Gürcüstan Ermənistanı məyus edən daha bir qərara imza atıb. Belə ki, "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, Gürcüstanın Hoteller və Restoranla Assosiasiyasının rəhbəri Şalva Alaverdaşvili bəyan edib ki, Tiflis rusiyalı turistlərin Gürcüstan hotellərinə daşınması üçün İrəvanın yox, Bakı və Trabzonun hava limanlarına üstünlük verib. Yəni Gürcüstan turistlərin daşınması üçün Ermənistanın xidmətlərindən rəsmən imtina edib.

Başqa sözlə, gürcülər də Qərb ölkələri kimi, İrəvana anlatmaq istəyirlər ki, Ermənistan Rusiyanın orbitində qalanaq Gürcüstan üçün də əlverişli və məqbul tərəfdaş sayılmayacaq. Təbii ki, İrəvanın zaman-zaman içdən körüklədiyi Cavaxetiya məsələsi də bu qərarın alınmasında öz təsirini göstərib...

□ "Yeni Müsavat"ın analitik xidməti

"ABŞ Azərbaycan dövləti ilə strateji əməkdaşlığı və tərəfdaşlığı çox yüksək dəyərləndirir. O cümlədən sanksiya məsələsində də Azərbaycan hökuməti ilə bu vaxta qədər əməkdaşlığımızdan çox məmnunuq". Bu barədə ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri Li Litsenberger "Amerikanın Səsi"nin Vaşinqtonun Rusiya və İrana qarşı sanksiyaları şəraitində Azərbaycanın bu ölkələrlə əməkdaşlığı haqqında sualına cavabda bildirib.

baycan əlaqələri regional baxımdan Vaşinqton üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycanın ABŞ üçün əhəmiyyəti get-gedə daha da artır. Çünki ölkə-

candan gözləntisini səfir Litsenberger diplomatik dildə ortaya qoyub. Vaşinqton bilir ki, Azərbaycanın İranla Şimal-Cənub Nəqliyyat dəhlizi və birgə

ABŞ səfirinin sanksiya məsələsində Bakıya dəstək bəyanatınınin pərdəarxası

Li Litsenbergerin "sanksiya məsələsində Azərbaycan hökuməti ilə bu vaxta qədər əməkdaşlığımızdan çox məmnunuq" bəyanatınınin diplomatik tərcüməsi nədir?

Məlumdur ki, Azərbaycan Qərbin nə Rusiyaya, nə də İrana qarşı sanksiyalarına qoşulmayıb. Bunu səfirin də bildiyi şübhəsizdir. O zaman ABŞ səfirinin bu cür açıqlaması diplomatik dildə nə deməkdir? ABŞ Azərbaycanın sanksiyalar məsələsində tutduğu mövqedən əslində razıdır, yoxsa?

Politoloq Məhəmməd Əsədullazadə "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, ABŞ-Azər-

istehsal edilən dərman, avtomobil zavodları inşası üçün müqavilələri var. Artıq rəsmi Bakı İranla bu sahələrdə əməkdaşlıqda müəyyən məsafə saxlayır. Çünki İranın da maliyyə imkanları ölkəmizlə bu müqavilələrin həyata keçirilməsinə imkan vermir. Vaşinqton tərəfindən İrana qarşı maliyyə sanksiyaları getdikcə sərtləşir. ABŞ narahatdır ki, qonşu ölkələr vasitəsilə İran maliyyə maxinasiyaları həyata keçirə bilər, sanksiyaların təsiri azalar. Ona görə də əvvəlki illərdən fərqli olaraq ABŞ səfirliklərinə həmin ölkələrdə İranın bu imkanlarına, əlaqələrinə nəzarət etmək tapşırılıb. Məhz səfirin açıqlaması həm də İranın mümkün maliyyə əməliyyatlarının həyata keçirilməsinin qarşısını almaqdır. Azərbaycan da, hər halda, ABŞ-la siyasi və iqtisadi əlaqələri yüksək səviyyədə saxlamaq üçün İranla bir sıra iqtisadi məsələlərdə məsafə saxlamağa çalışır. Bu da başa düşüləndir. Ona görə də ABŞ səfirinin məlum açıqlaması ilə həm də ikitərəfli əlaqələrə önəm verildiyini, atılan bəzi addımlardan razı qaldıqlarının nümayiş etdirmək üçündür".

Polşa Azərbaycana yeni səfir təyin edib

Polşa Azərbaycana yeni səfir təyin edib. APA-nın əldə etdiyi məlumata görə, Polşanın Azərbaycandakı yeni səfiri Rafal Poborski olacaq. Səfirin payızın əvvəlində Azərbaycana gəlməsi gözlənilir.

Qeyd edək ki, Rafal Poborski 1976-cı ildə Varşavada anadan olub. O, Varşava Universitetinin Şərqişlaslıq fakültəsini bitirib. R. Poborski rus, ingilis və ispan dillərini bilir. Hazırda o, Polşa Xarici İşlər Nazirliyinin Şərq Departamentində direktor müavini vəzifəsini icra edir.

Konqresin ilk müsəlman qadın üzvü Trampın bu qərarına etiraz etdi

Amerika-İslam Əlaqələr Şurası (CAIR) ABŞ Konqresinin qarşısında Ali Məhkəmənin ABŞ prezidenti Tramp tərəfindən irəli sürülmüş "Müsəlmanlar üçün viza qadağası" qərarının Ali Məhkəmə tərəfindən təsdiqlənməsinin 1-ci ilində etiraz aksiyası keçirib.

APA CNN-ə istinadla xəbər verir ki, aksiyada CAIR rəhbərləri və Konqresin ilk müsəlman qadın üzvü İlhan Ömər də iştirak edib.

CAIR-in Əlaqələr Direktoru İbrahim Hooper çıxış edərək bildirib ki, Ali Məhkəmə bu qərarı ləğv etməyənədək mübarizə davam edəcək.

İlhan Ömər isə qeyd edib ki, Tramp islamofobiya istiqamətində bir çox addımlar atıb: "Hələ seçkilər ərəfəsində Tramp müsəlmanların ABŞ-a girişini tam qadağan edəcəyini vəd vermişdi".

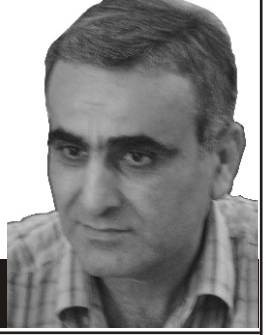
Qeyd edək ki, Trampın sözügedən qərarı Ali Məhkəmə tərəfindən 2018-ci il, iyunun 26-da 4/5 səsle təsdiqlənmişdi.

miz ABŞ-ın problemlər yaşadığı Rusiya və İranla həmsərhəddir. ABŞ səfirinin sanksiyalar məsələsində Azərbaycanla əməkdaşlıqdan razılıq etməsi daha çox bununla bağlıdır: "Əslində Vaşinqtonun iki qonşu ölkəyə qarşı iqtisadi sanksiyalarına ölkəmiz rəsmən qoşulmayıb və ABŞ da qonşuluq əlaqələrinə görə bunu Azərbaycandan istəməyib, qarşımızda qəti tələb qoyulmayıb. Xüsusilə İranla əməkdaşlıq məsələsinə gəldikdə, bu bir qədər fərqlidir. Azərbaycanın İranla yüksək səviyyədə iqtisadi əməkdaşlığı yoxdur. Ortada böyük maliyyə əməliyyatları həyata keçirilmir. Amma iki ölkə arasında iqtisadi və nəqliyyat layihələrinin birgə fəaliyyətindən xoşhal olmayan ABŞ, hər halda, diplomatik çərçivədə Azərbaycanla danışıqlar aparıb. Azərbaycanı qeyd olunan əməkdaşlıq məsələsində bir qədər məsafə saxlamaq məqsədi güdüldü. İran isə çalışır ki, qonşu ölkələrlə ticari əlaqələrdə milli valyutadan istifadə etsin. Bu istiqamətdə İran xarici işlər nazirinin ölkəmizə də səfəri gözlənilir".

Politoloq hesab edir ki, ABŞ səfirinin açıqlaması birbaşa ölkəmizə mesajdır və İranla bu məsələlərdə məsafə saxlamağa çalışır: "ABŞ-ın sanksiyalar məsələsində Azərbaycan

Məğlubiyyətin etirafı - böyüklərə yaraşan jest...

Zahid SƏFƏROĞLU
zsafaroglu@gmail.com

Qərb mediası hələ də İstanbuldakı 23 iyun seçkisindən, müxalifətçi namizəd Əkrəm İmamoğlunun qələbəsindən yazır. Bunun bir səbəbi 15 milyonluq İstanbulun, faktiki, Türkiyənin döyünən "ürəyi", iqtisadi-siyasi paytaxtı, olması ilə bağlıdır, digər - baş səbəb şübhəsiz ki, Erdoğan və onun daxili-xarici siyasətindən dolayı xaricdəki gözləntilərin dəyişməsi ilə ilgilidir.

Hərçənd söhbət prezident üsul-idarəli Türkiyədə ikinci dərəcəli, yerli seçkilərdən gedir, bununla belə, hiss olunur ki, Qərbdəki məlum çevrələr Erdoğan komandasının 17 il ərzində ilk ciddi seçki "büdrəməsi" nə əməllə seviniblər. Bunu AKP iqtidarı üçün "sonun başlanğıcı" sayanlar da var.

Məsələ ondadır ki, bütün əyər-əskiyyə rəğmən, Türkiyəni Qərbdən, ABŞ-dan tam müstəqil etməyi bacarmış, onu inkişaf edən dövlətə çevirmiş Erdoğan iqtidarının, nəhayət, seçki yolu ilə hakimiyyətdən gedəcəyinə Amerika və Avropada inam artıb. Bu inamin ən dərin qatlarında isə qardaş ölkəni təzadən sözbəxan ölkəyə çevirmək məramı dayanır.

3 il öncə hərbi çevrilişlə AKP iqtidarını devirməyə gücü çatmayan ABŞ-ın, onun müttəfiqlərinin sevincini anlamaq əslində çətin deyil. Qərbin güc mərkəzləri yaqın artıq başa düşüblər ki, hərbiçilərin yıxa bilmədiyi hakimiyyəti yalnız xalq görevindən sala bilər.

Erdoğanın İmamoğluna təbrikində əsas motiv də elə budur - xalq amili. Yəni bu təbrik seçkinin qalibindən daha çox, qalibin başına "qələbə çələngi" hörmüş xalq ünvanları və xalqın iradəsinə ehtiramın təzahürüdür. Bu, çox önəmli məqamdır və həm də o anlama gəlir ki, seçki yolu ilə hakimiyyətə gələn Erdoğan nə vaxtsa seçki yolu ilə də hakimiyyətdən getsə belə, enində-sonunda yenə ölkədə milli iradə əsas olacaq.

Hər halda, heç kim hakimiyyətdə əbədi deyil. Demokratik ölkədə heç deyil. Uzaqgörən, müdrik siyasətçi isə adətən real ictimai rəyi, narazı xalqın nəbzini vaxtında tutur, imicinin enişini gözləmədən siyasi hakimiyyəti tərk edir ki, daha uğurlu imiclə yenidən, seçki yolu ilə qayıdış üçün yol açıq qalsın...

Amma Qərbdə bir çoxu Erdoğanı dünənədək az qala, diktator adlandırır. Erdoğan isə "burnunun ucu"nda, ölkənin siyasi paytaxtında nəinki ədalətli seçkiyə şərait yaratdı, ona əngəl olmadı, üstəlik, İmamoğlunu təbrik elədi - rəsmi nəticəni gözləmədən. Razılışaq ki, bu, "diktator" a xas davranışa oxşamır. Belə bir demokratik jestlə Türkiyə prezidenti həm də öz lokal məğlubiyyətinin acısına "şirilik" qata bildi. Ən önəmlisi, qardaş ölkədə seçki mədəniyyətinin, siyasi mədəniyyətin var olduğunu nümayiş etdirdi; nə vaxtsa xalq ona etimad göstərməzsə, seçkidə məğlub olacağı yeni prezidenti də təbrik edə biləcəyini işarə elədi - təbii ki, növbəti seçkilərə qatılarsa. Hər necə olmasa, İmamoğlunu onun rəqibi B.Yıldırımın təbrik eləməsi kifayət edirdi...

Qeyd edilənlər, ümumən 23 iyun demokratik seçkiləri iqtidarla yanaşı, millətin və məmləkətin dünyada "üzünü" ağartdı. Şablon çıxsa da yazaq: qazanan, qalib gələn tək-cə İmamoğlu yox, Erdoğan, Türkiyə, türk xalqı oldu. Bundan gerisi artıq ikinci dərəcəli məsələlərdir.

İmamoğlu isə artıq legitim merdir. Çünki qələbə o zaman halal, demokratik, legitim sayılır ki, onu rəqib etiraf edir, məğlub qalibi təbrik edir. Bununla məğlub heç də kicilmir, "qızilları tökülmür", əksinə, milli iradəyə sayğılı olduğu üçün xalqın gözündə ucalır. Eyni zamanda, hakimiyyətə seçki yolu ilə nə vaxtsa yiyələnmək üçün əlahəzrət xalqdan çox mühüm siyasi avans almış olur. Ona görə ki, bu, bir yarış. Əsas odur, bu yarışda xalq uduzmasın.

Sadalanınların ardınca İsraildə nəşr olunan "Yerusalem Post" qəzetinin iddia eləməsi ki, "Türkiyə prezidenti İstanbul seçkiləri nəticəsində məğlub edilməz gücünü yox, bütün Türkiyəni itirdi və bu, ona baha başa gələcək, Erdoğanın daxili reytingi sürətlə düşməyə başlayıb", bizzə, daha çox arzunu reallıq kimi qələmə vermək istəyidir. Məntiqlə yeni güc, yeni nəfəs qazanan qardaş Türkiyə dövlətdirsə, milli iradədirsə, o zaman yerdə qalanı az önəmli.

Nəhayət, nə deyir-deyilsin, Erdoğan Türkiyə tarixində müsbət işarə ilə qalacaq. Hər şey qırağa, ən azından, hərbi çevrilişlər ənənəsinə son qoyduğu, qardaş ölkəni regional supergücə çevirdiyi üçün. Bu kursu dəyişmək, geriye dönüş eləmək artıq asan olmayacaq. Milli iradə qoymaz...

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Bakı Şəhər Prokurorluğu paytaxtda döndürdüyü zərərli maddə ilə bağlı məlumat yayıb.

Prokurorluqdan musavat.coma verilən məlumatda deyilir ki, iyunun 25-də 20 nəfər Bakı şəhər sakini "qida zəhərlənməsi" diaqnozu ilə Klinik Tibbi Mərkəzə yerləşdirilib. Müvafiq tibbi yardım göstərildikdən sonra onlar evə buraxılıb.

Aparılmış araşdırmalarla müəyyən edilib ki, həmin şəxslər paytaxtın Xətai rayonu, Babək prospekti 65 ünvanında yerləşən maşın bazarında fəaliyyət göstərən "Qədir xum" adlı döndürmədən döner alıb yedikdən sonra səhhətlərində yaranmış problemlə əlaqədar xəstəxanaya müraciət ediblər.

Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin mütəxəssisləri ilə birlikdə döndürməyə baxış keçirilib, nümunələr götürülərək laborator müayinəsinə göndərilib. Faktı görə rayon prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 314.1-ci (səhlənkarlıq) maddəsi ilə cinayət işi başlanıb, insanların zəhərlənmə səbəblərinin və digər halların müəyyənlişdirilməsi məqsədi ilə müvafiq ekspertizalar təyin edilib.

Hazırda iş üzrə təqsirləndirilənlərin dairəsinin müəyyənlişdirilməsi istiqamətində zəruri istintaq hərəkətləri davam etdirilir.

Qeyd edək ki, zəhərlənənlərin hamısı orta yaşlı kişilərdir.

Qeyd edək ki, yaz-yay aylarında zəhərlənmə riski daha da artır. Çünki havalar isindikcə bakteriya və mikrobların artması və inkişafı qida zəhərlənmələrinə səbəb olur. Bu, özünü daha çox döndürmə göstərir.

Mütəxəssislərin iddiasına

Bakıda kişilərin kütləvi

zəhərlənməsinə görə cinayət işi açıldı

Mütəxəssislərin iddiasına görə, əslində zəhərlənmə dönerin ətinə görə baş vermir, əsl səbəb...

göre, əslində zəhərlənmə faktı dönerin ətinə görə baş vermir. Zəhərlənməyə səbəb ətə vurulan əlavə qatqılar və saxlama şəraitinə əməl olunmamasıdır. Çünki ət, eləcə də inqredi-

yentlər saxlanarkən tərkib dəyişikliyinə məruz qalır və əmələ gələn toksinlər qida zəhərlənməsi yaradır.

Bildirilir ki, istər toyuq, istər də ət dönerində yeyilən za-

man keyfiyyətsiz qidalardan dadı hiss edilmir. Zəhərlənmə əlamətləri qida qəbulundan bir neçə saat sonra üzə çıxır. Zəhərlənən şəxsədə ishal, qusma, qarında sancılar, halsızlıq, hərərə-

normal bişirilsə və ya normal dondurulsa belə, çiy ətin olduğu yerlə təmas edərsə, yeni bişmiş ət çiy ətin doğranıldığı yerdə doğranılırsa, bu ət zəhərlən-

etdiyi qərara əsasən, o illərdə yaşanan quş qripi təhlükəsinin aradan qaldırılması məqsədilə ölkə ərazisində fiziki və hüquqi şəxslər tərəfindən toyuq dönerinin hazırlanması və əhaliyə satışı üzrə fəaliyyətləri dayandırılmışdır.

□ ORXAN, "Yeni Müsavat"

Yanğınlarla bağlı iki qurumdan xəbərdarlıq

FHN rəhbəri və "Azərenerji" əhalini diqqətli olmağa çağırdı: "İnsanlar diqqətli olmalıdır".

Yay gələndən Bakıda ardıcıl yanğın hadisələri baş verir. Xüsusən son iki gündə belə hadisələr çoxalıb.

İyunun 22-də Qara Qarayev prospekti 35a ünvanında yerləşən hündürmərtəbəli binanın zirzəmisində, ayın 23-də həmin prospektdəki "X-Lady" mağazasının damı yanmış və tez bir zamanda söndürülüb.

İyunun 26-da Nəsimi rayonunda çoxmərtəbəli yaşayış binasının 12-ci və 16-cı mərtəbələr arasında şaxta boyunca kommunikasiya xətləri yanmışdır. Əsas güclü yanğın isə ayın 26-da Zığ şosesi yaxınlığında olub. İki fərdi yaşayış evinə zərər dəyib. 28 may küçəsində də binada yanğın olub, dərhal söndürülüb.

Fövqəladə hallar naziri Kəmaləddin Heydərov isə Zığ yanğını ilə bağlı jurnalistlərə bildirib ki, ilkin versiyaya görə yanğın quru otdan başlayıb:

"Bir neçə evin dam örtüyünə zərər dəyib. Xəsarət alan, yaralanan yoxdur. Altı hektar boş ərazidir. Buranın çoxu özəl və baxılmayan ərazilərdir. Nə vaxtsa alınıb, amma

heç bir təhlükəsizlik, suvarma tədbirləri görülməyib. Yay aylarında quru otdan yanğınlar olur və bunu böyük faciə kimi qəbul etmək lazım deyil".

K.Heydərov əlavə edib ki, bu hadisənin səbəbləri araşdırılacaq: "Kameralarda yəqin ki, var. Əgər təxribat deyilsə, adi yanğın hadisəsidir. İnsanlar diqqətli olmalıdır".

Nazir deyib ki, rayonlarda biçilmiş əraziləri yandırılar: "Bunu etmək olmaz. Həmin yanğınlar sonradan biçilməmiş ərazilərə və meşələrə keçir. İnsanların özlərinə zərər

gələ bilər. İnsanlar siqaret kö-tüyünü zibil qablarına atsınlar. Hətta siqaret üçün xüsusi zibil qabları da var. Sadəcə, biz siqareti, zibili nəinki quru otlığa, heç yerə də atmamalıyıq. Hər kəs bir-birinə təmizlik barədə irad tutarsa, diqqətlə fikir verərlər".

Əksər şərhçilər paytaxtda silsilə yanğınları bir-biri ilə əlaqələndirmirlər. Onlar hadisələri təsadüf və Azərbaycanda son 20 ilin rekord istisi ilə izah edirlər.

Bəzi ekspertlərin fikrincə, bazarlarda, mağazalarda yan-

ğınların olmasında şübhəli nüanslar var və bunu daha çox merkantil maraqlar uğrunda mübarizə ilə şərh edirlər. Amma əsas amil hava şəraitidir.

Bu arada iyunun 27-də "Azərenerji" ASC xəbərdarlıq yayıb. Qurumdan bildirilib ki, xətlərin altında ocaq, otluq və ya əkin sahəsini yandırmayın:

"Yüksək gərginlikli elektrik xətlərinin keçdiyi ərazilərdə məftillərdən hər iki tərəfə 110 kV-luq xətlərdə 20 metr, 220 kV-luq xətlərdə 25 metr, 330 və 500 kV xətlərdə 30 metr məsafədə tikinti aparmaq, əraziləri çəpərləyib hərəkəti məhdudlaşdırmaq, xətlərin altında yem, saman, odun yığmaq, ocaq və ya tonqal qalamaq, tarla və zəmiləri, o cümlədən taxıl sahələrini biçindən sonra yandırmaq qanunla qadağandır".

Ekoloq Telman Zeynalov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, iki nazirlik xəbərdarlıq edib, buna əməl olunmalıdır: "Əks halda, otları yandıranlar cərimələnə bilər. Görürsən ki, kafe tikir, otları yandırır. Amma fikirləşmir ki, ondansa otları su ilə, ərazidə yaşillıq yarat. Biz öyrənməmişik ki, şərait yara-daq, ancaq heç nə üstündə pul qazanmağı bilir, ona görə də yandıra-yandıra gedirik. Bir yandan da külək yanğını alovlandırır. Ona görə həmin şəxslər məsuliyyətə cəlb olunmalıdır. Sadəcə, qanun işləmir. Milli Məclis addım atmaldır".

T.Zeynalov son günlərdə yanğınların artmasını isti hava şəraiti ilə əlaqələndirir: "Ot quruyur, götürüb yandırılar, külək də qıçılcam qaldırır. Amma bunu təkcə əhali eləmir. Göydən şüa ilə yandırılar, qazlar göndərirlər, qıçılcam əmələ gəlir. Qonşu Rusiyani meteoroloji silahlarla yandırılar, onun bizə də iqtisadi ziyan olur. Bunun nəticəsi olur ki, Rusiyaya məhsul apara bilməyəsən. Məsələn, Avropa da yanır. Çünki Amerikanın siyasətini qəbul etmir. İrəvana do-

lu və leysan yağış gəldi, 2 gün qabaq Gürcüstanda oldu. Bakıya isə yağış düşməyib. Bu da bizdə quraqlıq yaradır. Harada görünüb ki, gilas 7-8 manat olsun? Hamısı dünyadakı kommersiya oyunları ilə bağlıdır".

□ Emil SALAMOĞLU, "Yeni Müsavat"

Nazirlikdən +41 xəbərdarlığı

Yay mövsümü ilə əlaqədar Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Əmək Müfəttişliyi Xidməti işəgötürənlərin diqqətinə çatdırır ki, havanın temperaturunun +41 dərəcə selsidən çox olduğu hallarda işçilərin həyat və sağlamlığının qorunması üçün əmək qanunvericiliyinə əsasən zəruri tədbirlərin görülməsi təmin edilməlidir.

Nazirliyin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, Əmək Məcəlləsinin 233-cü maddəsinə uyğun olaraq, havanın temperaturu +41 dərəcə selsidən çox olduğu hallarda açıq havada və sərinləşdirici qurğular olmayan örtülü binalarda, otaqlarda və digər iş yerlərində bütün növ işlərin görülməsi dayandırılmalıdır. Qeyd olunan hallarda işçilərə sərinləmək üçün imkan yaradılmalı, onlara fasilələr verilməli, fasilənin sayı və müddəti işəgötürənlə həmkarlar təşkilatının birgə qərarı əsasında müəyyən olunmalıdır.

Məcəlləyə əsasən, iş zamanı verilmiş fasilələr iş vaxtına daxil edilməli, boşdayanma vaxtının haqqı işçinin təqsiri üzündən baş verməyən boşdayanma kimi, tarif maaşının üçdə iki hissəsindən az olmayaraq ödənilməlidir.

İşçilərin həyat və sağlamlığının qorunması məqsədilə əməyin mühafizəsi tədbirlərinin görülməsi, o cümlədən havanın temperaturunun +41 dərəcə selsidən çox olduğu hallarda bu məqsədlə zəruri işlərin aparılması qanunvericiliklə işəgötürənlərin əsas vəzifələrindən biridir.

Ermənistan hakimiyyəti ilə "Qarabağ klanı" arasındakı ziddiyyətlərin kəskin xarakter aldığı və münasibətləri bərpa etməyin mümkünsüzlüyü bir daha yəqinləşdi. Həftənin əvvəlində Ermənistanın keçmiş prezidenti Robert Köçeryanın yenidən həbs edilməsi bunun bariz nümunəsidir.

Xatırladaq ki, Nikol Paşinyanın hakimiyyətdə olduğu 13 ay ərzində "Qarabağ klanı"nın əsas lideri olan Köçeryan sayca üçüncü dəfədir həbs edilir. Bundan əvvəl eks-prezident Qarabağın keçmiş və indiki separatçı rəhbərlərinin məhkəmədə iştirakı və girov təqdim etməsindən sonra, mayın 18-də azadlığını qazanmışdı. Ancaq o vaxt Ermənistan Baş Prokurorluğu bu qərara etiraz etmişdi. Bu etirazın arxasında baş nazirin iradəsinin dayandığı şübhə doğurmurdu. Məhz bundan sonra N.Paşinyan məhkəmə sistemindəki Sərkisyan-Köçeryan kadrlarına qarşı mübarizəyə başladı və şübhə yox idi ki, proseslər eks-prezidentin həbsxanaya qaytarılması ilə nəticələnməz. N.Paşinyan şübhə etmir ki, ona ən ciddi təhlükə ölkəni illərlə çapıb-talamış "Qarabağ klanı"nın iki liderindən, onların məhkəmə-hüquq, ordu və polis sistemindəki əlaltılarından gələ bilər. Odur ki, hökumət başçısı israrla rəqiblərinin kadrlarını təmizləmək işinə girişib. Hətta bir müddət öncə məhz onun tələbi nəticəsində Qarabağdakı qondarma rejimin başçısı ən azı özünü xilas etmək naminə, Paşinyanın "üzünə ağ olmuş" bəzi separatçıları "vəzifə"sindən uzaqlaşdırdı.

Lakin N.Paşinyan 2020-ci ildə Dağlıq Qarabağ separatçılarının başına özünə sadıq adamı "prezident" getirmək planı üzərində işlədiyindən klanın liderlərini "ofsayt"da saxlamaqda israrlıdır. Faktiki olaraq S.Sərkisyanın "zəharli dişini" çıxaran Paşinyan Köçeryanın səsini kəsə bilmədiyindən, görünür, onu həbsxanada çürütməyə qərar verib.

İstisna deyil ki, Paşinyan Rusiyadan gözlədiyini ala bilmədiyi üçün "Putinin dostu"nu yenidən "içəri" atdınb. Rusiyanın baş naziri Dmitri Medvedevin İrəvan səfəri, N.Paşinyanın onu öz evində qonaq saxlaması belə, İrəvanın işinə yaramadı. Rusiya Ermənistanı satılan qazın qiymətini nəinki aşağı salmadı, hətta Paşinyanın güllünc vəziyyətə salan səhnələrin ssenarisini nümayiş etdirdi. Hətta Rusiyanın hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərliyi qatili ermənilərin ardınca İrəvana getməklə Paşinyan hökumətini rəzil etdi. Rəsmi məlumatla görə, Moskva vilayətinin Krasnoqorsk Şəhər Məhkəməsi Rusiya Baş Qərargahının Baş Kəşfiyyat İdarəsinin (QRU) xüsusi təyinatlısı Nikita Bel-

yankinin qətlinə görə sayca 8-ci erməni Hamlet Ayrapetyanı 2 aylıq həbsə göndərib. Onu bir qrup şəxslə birgə xuliqanlıq əməlinə ittiham edirlər. Buna qədər məhkəmə 24 yaşlı xüsusi təyinatlının qətlinə görə Sergey Xocoyan, Rudik Manukyan, Artur Akopyan, David Yeqiazaryan, Suren Markosyan, Narek Stepanyan və Saak Saakyanı həbs edib. Paşinyanın Moskvaya dikilən nəzərlərinin qarşılığında Rusiyadan hansısa dividentin əldə olunması mümkün olmayıb. Güman ki, Paşinyan növbəti dəfə Köçeryan "silahlı" ilə hərəkətə keçməyə qərar verib. Ancaq çətin ki, bununla Putinin ürəyinə yol tapa bilsin.

Ancaq Köçeryanın həbsində həm də onun özünün radikal mövqeyi öz sözünü deyib, bu, şübhə doğurmur. Həbsdən iki gün əvvəl Ermənistanın sabiq prezidenti Paşinyan hökumətini sət təhqid edərək, indiki hakimiyyəti Qarabağla bağlı təhlükəli siyasət aparmaqda günahlandırmışdı. Köçeryan İrəvanın "Beşinci Kanal"na müsahibəsində demişdi ki, Paşinyan qondarma "DQR"-in işlərinə çox qarışmaqla danışıqlar prosesində Ermənistanın mövqeyini zəiflədir və qondarma rejimin statusunu aşağı salır. "Mən Ermənistan prezidenti olandan sonra heç vaxt Qarabağın işlərinə qarışmamışam, bunu Serj Sərkisyan da etmirdi", Köçeryan bildirmişdi. Köçeryan daha irəli gedərək demişdi ki, Qarabağ indiki hakimiyyət üçün dəyər deyil. Sitat: "İndiki hakimiyyət üçün Qarabağ ağır yükdür, dəyər yox. 90-cı illərdə Levon Ter-Petrosyanın idarəçiliyi dövründə də belə olub. Şüuraltı olaraq, hakimiyyət düşünür ki, canını bu ağır yükdən necə qurtarsın".

Məhz bundan sonra Köçeryanın dəmir barmaqlıqlar arxasına qaytarılması təsadüf sayıla bilməz. N.Paşinyan "Qarabağ klanı"nın başçısının ermənilər üçün həssas bir məsələyə toxunaraq revanşa cəhd etməsindən əndişələnib sözsüz ki.

Bundan əvvəl Bako Saakyan bildirmişdi ki, "ermənilərin birliyinə" mane olmaq yolverilməzdir və belələri varsa, cəzalandırılacaqlar. Saakyan bunu Nikol Paşinyanın ittihamlarına cavabında söyləmişdi. Ermənistanın baş naziri Dağlıq Qarabağdan olan siyasətçiləri ikili oyun oynamaqda ittiham etmişdi. O, həmçinin bildirmişdi ki, "DQR" rəhbərliyinin əvvəllər Qarabağ mün-

Paşinyanla "Qarabağ klanı" arasında uçurum dərinləşdi - ermənilər ikiye bölünür

Ermənistanın baş nazirini xəyanətdə ittiham edən Robert Köçeryanın yenə həbs edilməsi işğalçı ölkə ilə Qarabağ erməniləri arasındakı açıq toqquşmanı zərurətə çevirib; Azərbaycan üçün yeni fürsət...

qişəsinin həlli üzrə danışıqların gedişindən xəbəri olmayıb. Saakyan isə deyib ki, "DQR" rəhbərliyinin əvvəllər də Qarabağ probleminin tənzimlənməsi üzrə danışıqların gedişindən xəbərləri olub. Bunun ardınca Köçeryanın hücumu keçməsi Paşinyan üçün xoşagəlməz perspektivlər vəd edirdi və o, bunu duyduğu üçün sət qərara əl atdı.

N.Paşinyan bundan qabaq "Dağlıq Qarabağ hökuməti"ne sanksiyaların tətbiqinə dair addım da atmışdı. Belə ki, o, Dağlıq Qarabağ separatçılarının maliyyə köməklili barədə xahişini rədd edib. İrəvan "Dağlıq Qarabağ Respublikası"nın "təhlükəsizlik surasının sədri" Vitali Balasanyanın istefaya göndərilməsini tələb etmişdi. Ancaq tələb icra olunsada, sanksiya qərarı qüvvədən düşmədi. İrəvan artıq iki aydır ki Dağlıq Qarabağ separatçılarının maliyyə köməklili barədə xahişini rədd edir. Heç şübhəsiz ki, konfrantasiya davam edəcək. Ancaq bu vəziyyətin Azərbaycan üçün nələr vəd etdiyini konkret olaraq söyləmək çətinidir.

Politoloq Məhəmməd Əsədullazadə "Yeni Müsavat"a dedi ki, Ermənistanda "İrəvan klanı" ilə "Qarabağ klanı" arasında davam edən siyasi-hüquqi qarşıdurmanın bu ölkədə daxili siyasi böhrana gətirəcəyi, ölkədə qütbləşməyə yol açacağı gözlənilir:

"Nikol Paşinyanın əsas hədəfi öz hakimiyyətinə təhlükə olan Qarabağ klanının əsas başçısı Robert Köçeryanı aradan qaldırmaqdır. Çünki Köçeryan Rusiyanın bu ölkədə əsas emissarı olaraq növbəti dəfə hakimiyyəti götürə bilər. Məhz onun Ermənistanda xüsusi missiyası bundan ibarətdir. Paşinyanın Köçeryanı 1 mart hadisələrində günahkar bilib, həbs etdirməsi birbaşa Rusiyanın bu ölkənin daxili işlərinə, xüsusilə hakimiyyətinə mane olmasının qarşısını almaqdır. Həmçinin Köçeryan geosiyasi olaraq Kremlin adamıdır və burada Qərbin layihəsi olan Paşinyan üçün əsas maneədir. Putinin şəxsi dostu olduğu üçün Paşinyan Köçeryana qarşı hücumla keçib. Bilir ki, Putinin özünə qarşı münasibəti mənfidir və onun siyasi hakimiyyətinə mane olmağa çalışacaq. Belə bir fiqur da Köçeryandır".

M.Əsədullazadə eyni zamanda qeyd etdi ki, N.Paşinyan Köçeryanın başçılıq etdiyi "Qarabağ klanı"nı Ermənistan siyasi sisteminə uzaqlaşdırmağı hədəfləyib: "Qarabağ klanı" və ordu içində Köçeryanın siyasi nüfuzu kifayət qədər yüksəkdir və bu, Paşinyanın Qarabağdakı qondarma rejim içərisində, həmçinin Ermənistandakı strukturlarda islahatlar aparmasına mane olur. Putinin Köçeryana məktubları da bu prosesə əngəldir. Sanki Paşinyan

Putinə qarşı dirənir. Paşinyan bu plandan xəbərdar olduğu üçün geri addım atmır. Əgər Köçeryana tam siyasi azadlıq verərsə, Paşinyana qarşı ciddi siyasi dirənəş başlanacaq. Həssas edirəm ki, onun yenidən həbs qərarı Köçeryanın tədricinə və siyasi proseslərdən uzaqlaşdırılmasına hesablanmaqla yanaşı, "Qarabağ klanı"nın nüfuzuna zərbə endirmiş olur".

Ekspert hesab edir ki, Azərbaycan Ermənistan daxiliindəki bu iki klan arasındakı qarşıdurmadan istifadə etməlidir: "İlk növbədə bunu cəbhə xəttində həyata keçirmək lazımdır. Qarabağdakı ordu birləşmələri iki yerə bölünüb: "Qarabağ klanı"na tabe olanlar və Paşinyana tabe olanlar. Daxildə belədir. Ordu mübarizəyə nail ola bilər. O halda iki tərəf cəbhədə gərginliyə görə bir-birini günahlandıracaq. Bundan əlavə, Ermənistan cəmiyyətində yekdil qərar olmayacaq. Qarabağla bağlı tərəflər fərqli mövqeyə malik olacaqlar. Bu da Azərbaycanın maraqlarına cavab verir".

Bu arada daşnaklar Xankəndində iclas keçirib nəticələrini Rusiya səfiri ilə müzakirə ediblər. Yayılan məlumatda deyilir ki, "Ermənistan-"Artsax" strateji ittifaqı" forumu mayın əvvəlində Xan-

kəndində özünün iclasını keçirib. Təşkilat komitəsinin üzvləri ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədr ölkələrinin səfiri kimi Kopirkinə may iclasının nəticələrini təqdim ediblər. Mənbəyə əsasən, forumun təşkilatçılarından Armen Rustamyan, David Şahnazaryan və Geqam Nazaryan Rusiyanın Ermənistandakı səfiri Sergey Kopirkinlə görüşüblər. Bunu Rustamyanın sədri olduğu "Daşnaksütyun" Partiyasının rəsmi saytı bildirib. (Virtualaz.org) Bildirildiyinə görə, forumun məqsədi Ermənistanla işğalçı rejim arasında strateji müqavilənin imzalanmasıdır. Səfirələ görüşdə Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsi üzrə danışıqlardakı cari vəziyyət müzakirə edildi. Bu, həm də ondan xəbər verir ki, daşnakların da himayə etdiyi "Qarabağ klanı"nın arxasında həm də Rusiya amili dayanır.

Ümumiləşdirsək, Nikol Paşinyanı Qarabağ yükündən xilas olmaq cəhdində, faktiki olaraq xəyanətdə ittiham edən Robert Köçeryanın həbs edilməsi işğalçı ölkə ilə separatçılar arasındakı açıq toqquşmanı zərurətə çevirib. Bu vəziyyət isə Azərbaycan üçün yeni fürsət yaradır. Hər halda, yığılan daşları qaytarmaq zamanıdır. Ermənistan məhz Azərbaycandakı qarışıqlıqdan istifadə edərək torpaqlarımızı bir-birinin ardınca zəbt etmişdi...

İyunun 15-dən etibarən çimərlik mövsümü açıq elan edilib. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin (BŞİH) Ticarət və xidmət departamenti paytaxtdakı çimərliklərə baxış keçirməyə başlayıb.

"Report" un əldə etdiyi məlumata görə, departamentin əməkdaşları əvvəlcə Şıx çimərliyində olub.

Həmin çimərlikdə 9 müxtəlif məkana baş çəkilib, orada olan qapılar və şlaqbaumlardan, habelə qiymət yazılan lövhələr götürülüb. Eyni zamanda sahibkarlara xəbərdarlıq edilib ki, çimərlik ərazilərinə giriş pulsuzdur, əhalidən yalnız xidmətə görə pul almaq olar.

Qeyd edək ki, çimərlik ərazilərinin pulsuz olması ilə bağlı qaydalar özəl çimərliklərə aid deyil.

"Report" xəbər verir ki, həvaların istəyilə keçməsi ilə əlaqədar olaraq, yerli vətəndaşlarla yanaşı, turistlərin də dənizə axını müşahidə olunur.

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti (BŞİH) Ticarət və xidmət departamenti şəhər sakinləri və qonaqların nəzərinə çatdırıb ki, çimərlik ərazilərinə və sahilyanı zonalara giriş pulsuzdur. Lakin müşahidələr onu deməyə əsas verir ki, hələ də bu tələblərə riayət etməyənlər var. Bəs vətəndaş çimərliyə buraxılmadıqda, qapıda ondan pul istənilədikdə nə etməlidir?

BŞİH-in Ticarət və xidmət departamentindən bildirilib ki, məsələ ilə əlaqədar "Qaynar xətt" fəaliyyətə başlayıb. Vətəndaşlar çimərliklərə gəldikdə girişin ödənişli olduğunu görəndə 012 566-83-71 əlaqə nömrələrinə zəng etmələri xahiş olunur.

Yada salmaq ki, Milli Məclisin iyunun 27-də keçirilən plenar iclasında deputat Fəzail

Ağamalı da bu mövzuya toxunub. "Xəzər dənizinin Azərbaycan hissəsinə diqqət yetirsek, çox təəssüfedicəli manzərə ilə üz-üzə qalırıq. Elə etmək lazımdır ki, dənizin sahilində ərazilər tam təmiz olsun və ətraf mühitə zərər yetirilməsin. Dəniz

sahili başdan-başa hasarlanıb, insanların istirahətinə imkan verilmir, obyektlərin hərəsi bir qiymət qoyur. Qanunvericiliklə də dəyişiklik edərək bunu sərtləşdirmək lazımdır. Bu hasarlanmalar aradan qaldırılmalıdır. Xəzər dənizinin kilo-

məsələlər qanunvericilikdə əksini tapıb, icrasını isə dövlət qurumları həyata keçirməlidir. Çimərlik mövsümünün başlanması ilə əlaqədar Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Xəzər Kompleks Ekoloji Monitoring İdarəsinin

ləri isə analizlərin nəticələrinə görə istifadəyə yararlıdır. Hazırda Xəzər dənizinin Cənub və Şimal bölgələrində də monitorinqlər həyata keçirilir, su və dib çöküntüləri nümunələri üzərində təhlillər aparılır", - deyərək yayılan açıqlamada bildirib.

Xəzər dənizi sahillərində ətraf mühitin mühafizəsi haqqında qanunvericiliyin tələblərinə riayət olunmasını yoxlamaq məqsədilə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin (ETSN) əməkdaşları Daxili İş-

Eldar Əzizov çimərliklərə qoyulan şlaqbaumları sökdürdü

BŞİH əməkdaşları 9 müxtəlif məkanda qapıları və şlaqbaumları, habelə qiymət yazılan lövhələri götürüblər; bəs sonra nə olacaq?

niz Nabrandan başlayaraq Abşeron ərazisinə qədər çirklidir. Bu natəmizlik aradan qaldırılmalıdır" deyərək, o bildirib. Onun sözlərinə görə, dənizin sahilini turizm zonasına çevirmək mümkündür. "Xəzər dənizinin

metrlərlə hasarlanmış sahəsi bir nəfərin, bir neçə ailənin ixtiyarına verilməz. Deputatlar bu məsələ ilə bağlı sət məvqə ortaya qoymalıdır".

Parlamentin vitse-spikeri Valeh Əsgərov isə deyib ki, bu

əməkdaşları Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin nümayəndələri ilə birgə bir neçə gün əvvəl çimərlik sahələrində monitorinqlər keçiriblər.

"Dəniz suyundan nümunə-

miqdarı normadan artıqdır. Bu səbəbdən vətəndaşların qeyd olunan çimərliklərdən istifadə etmələri məqsəduyğun deyil. Bilgəh, Mərdəkan, Nardaran, Novxanı, Pirşağı, Zaqulba, Şüvəlan və Buzovna çimərlik-

lər Nazirliyinin Baş İctimai Təhlükəsizlik İdarəsinin nümayəndələri ilə birgə növbəti reydlər keçirib.

ETSN-in mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, reydlər zamanı Sumqayıt şəhərinin Xəzər dənizinin sahil zolağında fəaliyyət göstərən "Duyğu", "Liman", "Atlantida", "Narıncıqala" və "Flaqman" istirahət mərkəzlərində formalaşan tullantı sularının təmizlənmədən dənizə axıdığı aşkar edilib.

Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında qanunvericiliyin tələblərinə pozduqlarına görə cavabdeh şəxslər 2500 manat məbləğində cərimə edilib. Çirkab sətəmizləyici qurğuların quraşdırılması üçün sözügedən obyektlərin sahiblərinə icrası məcburi olan "məcburi göstəriş"lər verilib.

ORXAN, "Yeni Müsavat"

Azərbaycanın bu ölkələrlə ticarəti "0"dır-Albaniya, Kuba, Suriya...

Pərviz Heydərov: "Azərbaycanın əsas prioriteti inkişaf etmiş ölkələrin bazarlarına yol tapmaqdır"

Azərbaycan dünyanın müxtəlif ölkələri ilə ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsini və öz məhsulları üçün yeni bazarlar tapmağı qarşıya məqsəd qoysa da, dünyada elə ölkələr var ki, Azərbaycanın bu ölkələrlə ticarət dövriyyəsi sıfıra bərabərdir. Yəni onlarla ya idxalda, yaxud da ixracda ölkəmizlə heç bir ticarət əməliyyatları aparılmır. "Report" un məlumatına görə, onlar əsasən Azərbaycanda məsafəyə uzaq və kiçik ölkələrdir. Məsələn üçün, bu ilin əvvəlindən bu günə qədər Aland Adaları, Albaniya, Amerika Samoası, Britaniya Anqilyası, Antiqua və Barbuda Adaları, Barbados, Tanzaniya, Boliviya, Bosniya və Herseqovina, Çili, Dominika, Dominikan Respublikası, Haiti, Həbəşistan, Honduras, İordaniya, Fələstin, Kabo-Verde, Kamboca, Keniya, Konqo (Kinqasa), Şimali Koreyaya ölkəmizdən ixrac mövcud deyil. Bundan başqa, Azərbaycanın Kosta-Rika, Kuba, Kot-Divuar, Kurasao, Qambiya, Qrenlandiya, ABŞ Quamı, Qvatemala, Qvinye-Bissau, Laos, Lixtenşteyn, Madaqaskar, Malavi, Maldiv adaları, Mali, Mavriki, Martinika, Mavritaniya, hətta Mərakeş və Monako ilə ixracı sıfıra bərabərdir.

Ölkəmizin ticarətdə ixracı sıfıra bərabər ölkələr arasında Myanma, Nabilaya, Nepal, Nikaragua, Normand Adaları, Panama, Paraqvar, Puerto-Riko, Ruanda, Salvador, San-Marino, Solomon Adaları, Sudan, Surinam, Suriya Ərəb Respub-

likası, Svazilend, Syerro-Leona və Şri-Lanka kimi ölkələrin adları da var. Azərbaycanda heç kəsin tanımadığı Türks və Kaycos Adaları, həmçinin Fransaya məxsus Yeni Kalendoniya, Uqanda, Uruqvay, Yamayka, Vircin Adaları, Zambiya, Zim-

babve kimi Afrika ölkələrinin adları da mövcuddur.

Qeyd edək ki, son illər Azərbaycan hökumətinin qeyri-neft sektorunun inkişafı ilə bağlı qarşıya qoyduğu məqsədlərdən biri də yeni bazarlar tapmaq və ixracı şaxələndirməkdir. Bu mənada yuxarıda adları çəkilən ölkələr Azərbaycanın ixrac məhsulları üçün potensial bazarlar ola bilərlərmi?

"Yeni Müsavat" a açıqlamasında bu mövzuya aydınlıq gətirən iqtisadçı ekspert Pərviz Heydərov bildirdi ki, dünyada bütün ölkələrin hamısı ilə qarşılıqlı ticarət əlaqələrində olmaq təbii ki, mümkün deyil: "Xüsusən də Azərbaycan kimi kiçik həcmli iqtisadiyyata malik ölkənin bütün ölkələrlə ticarət əlaqələrinə girməsi qeyri-realdır. Burada məhdud həcmdən söhbət gedir. Adətən o, ölkələr

daha çox dövlətlə ticarət əlaqələrində olur ki, onların ixrac etməyə çoxlu çeşiddə məhsulları var, iqtisadiyyatı kifayət qədər diversifikasiyalaşmış sayılır, iqtisadiyyatının miqyası da kifayət qədər böyükdür. Azərbaycan isə xammal ölkəsidir və bizim ixrac etdiyimiz əsas məhsul neft və neft məhsullarıdır. Son vaxtlar ölkə iqtisadiyyatının şaxələndirilməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər və islahatlar nəticəsində qeyri-neft sektorunun da ixrac imkanları tədricən zəif temple olsa da genişlənməkdədir".

P. Heydərov xaricdə Azərbaycan məhsullarının təbliğatı üçün hökumət tərəfindən iş aparıldığını da diqqətə çatdırdı: "Onu da qeyd edək ki, qeyri-neft sektorunun inkişafını stimullaşdırmaq üçün ölkə rəhbərliyi daha genişmiqyaslı təd-

birələrə əl atdı ki, bunlardan biri də xarici ölkələrdə səfirliklərdə ticarət evlərinin açılması, Azərbaycan məhsullarının təbliğatının aparılmasıdır. Bu işlər görülür, ancaq Azərbaycan hökumətinin tutduğu mövqə və həyata keçirdiyi siyasət ondan ibarətdir ki, geniş imkanlara malik bazar olan ölkələrlə iqtisadi əlaqələr qursun. Bu ölkələr bizim şimal qonşumuz olan Rusiyadır, Avropa ölkələridir, Şimali Amerika, Asiya ölkələri və Çindir. Qonşu Türkiyə, Yaxın Şərqi ölkələridir".

Iqtisadçı ekspert vurğuladı ki, bu ölkələr həm geniş həcmli bazarlara malikdir, həm iqtisadiyyatları inkişaf edib, həm də əhalisinin alıcılıq qabiliyyəti yüksəkdir: "Hökumətin qeyri-neft sektorunu inkişaf etdirərkən, stimullaşdırmaqda əsas strateji siyasəti ondan ibarətdir ki, məhz bu ölkələrin ba-

zarlarına Azərbaycanın qeyri-neft iqtisadiyyatına aid məhsullar yol tapa bilsin və bu bazarlarda mövqə qazanaq, məhsullarımızı reallaşdırmağa nail olaq".

P. Heydərov vurğuladı ki, Azərbaycanın qeyri-neft sektoruna aid məhsulları maya dəyəri baxımından heç də ucuz başa gəlmir: "Ona görə də bizim istehlak etdiyimiz məhsullar keyfiyyətli və qiymət baxımından bir qədər yüksəkdirsə, alıcılıq qabiliyyəti yüksək olan bazarları seçməliyik, o bazarlarda satışını və reallaşdırılmasını təmin etməliyik. Azərbaycanın ticarət əlaqələrinin olmadığı ölkələrin əksəriyyətinin bu imkanları yoxdur. Azərbaycanın əsas prioriteti odur ki, inkişaf etmiş ölkələrin bazarlarına yol tapsın".

Nərgiz LİFTİYEVƏ, "Yeni Müsavat"

Əyləncə mərkəzlərində uşaqların həyatı təhlükədə

"Megafun"da baş verən hadisənin yeni təfərrüatları
ortalığa çıxır - şarlara helium yox, propan qazı vurulubmuş

A ilə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi "Megafun" Əyləncə Mərkəzində iyunun 22-də helium şarlarının partlaması nəticəsində 3-ü uşaq olmaqla, 8 nəfərin yaralanması ilə bağlı valideynlərə müraciət edib. Müraciətdə baş verənlərdən təəssüf hissi ifadə edilib. Qeyd olunub ki, hazırda hadisə aidiyyəti orqanlar tərəfindən ciddi şəkildə araşdırılır və təhlükəsizlik tədbirlərinin ciddiləşdirilməsi ilə bağlı lazımı işlər görülür: "Həmçinin komitə tərəfindən zərərçəkmiş ailələrin hər biri ilə əlaqə saxlanılıb və səhhətlərinin qənaətbəxş olduğu və ilkin tibbi yardım göstərildikdən sonra evə göndərildikləri barədə məlumat əldə edilib. Uşaqların daha çox vaxt keçirdiyi əyləncə mərkəzlərində ciddi təhlükəsizlik tədbirlərinin görülməsini zəruri hesab edirik. Valideynlərə isə uşaqların yaş xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq, onların psixoloji emosional sferasını zədələməyəcək əyləncə formalarına üstünlük vermələrini, uşaqları psixikanın həssas inkişaf dövründə səs-küylü, qarışıq rəng çalarlı məkanlardan mümkün qədər uzaq tutmalarını məsləhət görürük".

Müraciətdə bildirilir ki, valideynlərin yay mövsümü ilə əlaqədar Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən edilmiş xəbərdarlıqlara ciddi şəkildə riayət etmələri tövsiyə olunur: "Valideynlər yay mövsümündə uşaqları açıq havada, hovuz kənarında, çimərliklərdə nəzarətsiz buraxmamaqla yanaşı, onların süni qidalara - rəngli su və şirniyyat məmulatları, tez xarab olan, dondurma və bu qəbildən olan qidaların qəbulu zamanı ehtiyatlı olmalıdırlar".

Xatırladaq ki, bir neçə gün bundan əvvəl Bakıda "Megafun" Əyləncə Mərkəzində baş verən hadisə ictimaiyyətdə ciddi rezonans doğurdu. Hadisədə xəsarət alanlar arasında müğənni Ayan Babakişiyeva və qızı da olub. Müğənni bu barədə sosial şəbəkədə məlumat paylaşmış. O, hadisənin günahını mərkəzə gələn animatorlara görə və qeyd edib ki, FHN sularının vaxtında açılması baş verə biləcək faciənin qarşısını alıb. Hadisənin baş verdiyi restoranın yerləşdiyi "Azure" kompleksinin rəhbərliyi BBC News Azərbaycancaya bildirdi ki, baş verənlər "Megafun" Əyləncə Mərkəzində yox, kompleksdə fəaliyyət göstərən kafedə, banket zalında baş verib. Rəhbərliyin açıqlamasına görə, animatorları da, şarları da, avadanlıqları da müştəri gətirib:

"Hadisə animatorun qeyri-peşəkarlığı və ehtiyatsızlığı ucbatından baş verib. Otaqdakı suçiləyicilər işə düşüb və yanğıın baş verməsinin qarşısını alıb. Obyektə də yüngül ziyan dəyib, hazırda orada boyama işləri gedir". "Azure"-nin rəhbərliyi bu hadisədən sonra burada keçiriləcək tədbirlərdə "odlu şouların tamamilə qadağan olunduğunu və gətirilən avadanlıqlara tək-tək baxış keçiriləcəyini" qeyd edib.

O da məlumdur ki, paytaxt Bakıda və bölgələrdə yaşayanlar əsasən mərkəzdə yerləşən AVM-dəki uşaq əyləncə mərkəzlərinə üz tuturlar. Bəs buradakı əyləncə mərkəzlərinin təhlükəsizliyi nə dərəcədə qorunur? Hər dəfə bu cür mövzular gündəmə gələndə ortalığa bir sual çıxır - niyə AVM-də uşaq əyləncə mərkəzləri əsasən yuxarı mərtəbələrdə təşkil olunur? Halbuki baş verə biləcək hadisə zamanı yuxarı mərtəbədən aşağı düşmək həm uşaqlar, həm də böyüklər üçün xeyli çətinlikdir. Məsələn, son hadisənin baş verdiyi "Megafun" da 3 mərtəbədən ibarətdir. Uşaqlar üçün əyləncəli yer ikinci mərtəbədə başlayır. Elə hadisə də mərkəzin 2-ci mərtəbəsində baş vermişdi.

"28 Mall" və "Gənclik Mall" ticarət mərkəzlərində də uşaqlar üçün əyləncə məkanları 3-cü mərtəbədə, "Metro-park"da 5-ci mərtəbədə, eləcə də "Park Bulvar"da 3-cü mərtəbədə yerləşir.

Bu məqamda ötən il Rusiyanın Kemerovo vilayətində yerləşən ticarət əyləncə mərkəzində baş verən faciəni xatırlatmaq olar. Həmin hadisədə yuxarı mərtəbədə yerləşən əyləncə hissəsində, kinozallarda yanğıın baş vermişdi və nəticədə 41 uşaq da daxil olmaqla, ümumilikdə 64 nəfər dünyasını dəyişmişdi.

Məsələni daha yaxından araşdırmaq üçün Bakıdakı böyük ticarət mərkəzləri ilə əlaqə saxlamağa çalışdıq.

"28 Mall" Ticarət Mərkəzinin marketing və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəhbəri Nuranə İskəndərova "Yeni Müsavat"a danışıb. Qurum əməkdaşı mərkəzdəki uşaq əyləncə məkanlarının təhlükəsizliyinin qorunması haqda bunları bildirdi: "Ümumiyyətlə,

le, "Megafun"da baş verən hadisədən sonra mətbuatdan bizimlə əlaqə saxlayıb, təhlükəsizlik məsələləri ilə bağlı çoxlu suallar verənlər oldu. Qeyd edim ki, "Megafun" Əyləncə Mərkəzi ilə bizim mall ticarət mərkəzlərimizin strukturu tam fərqlidir. Belə ki, bildiyim qədər adıçəkilen əyləncə mərkəzində bütün məsələlərin hamısına qurumun özündə nəzarət edirlər. Lakin biz də yerləri icarəyə veririk və təhlükəsizlik məsələlərinə sahibkar məsuliyyət daşıyır. Doğrudur, biz hər bir sahibkara öz daxili təhlükəsizlik qaydalarını izah edirik. Lakin dediyim kimi, təhlükəsizlik məsələlərindən onların özləri məsuliyyət daşıyır. FHN də vaxtaşırı gələrək buradakı təhlükəsizlik məsələlərini yaxından yoxlayır. Xüsusilə də Rusiyanın Kemerovo şəhərindəki ticarət mərkəzində baş verən faciədən sonra təhlükəsizlik məsələləri daha da gücləndirilib. Buradakı qorunma ABS, eləcə də İngiltərə standartlarına uyğundur".

Qurum əməkdaşı "Megafun"da baş verən hadisəyə də münasibət bildirdi: "Düşünürəm ki, oradakı hadisə məsuliyyətsizlik ucbatından baş verib. Belə ki, mərkəzə helium şarları gətirilərək yuxarı buraxılıb və robotların hərəkətindən helium şarları partlayıb".

"Park Bulvar" Ticarət Mərkəzinin meneceri Günay Malikqızı da açıqlama verərək bildirdi ki, mərkəzin təhlükəsizliyinə daim nəzarət edilir: "Fikrimcə, "Megafun"da baş verən hadisədə rəhbərlik məsuliyyət daşıyır. Çünki deyilənə görə, şarların içinə helium deyil, digər tərkibli qaz vurulub. Çoxlarına məlumdur ki, helium şarları o qədər də təhlükəli deyil. Helium şarlarını qəbul edərkən mütləq şəkildə

onun tərkibi ilə bağlı sertifikat tələb etmək lazımdır".

Qeyd edək ki, bir sıra mətbuat orqanlarında hadisəyə səbəb olan şarlara helium deyil, propan qazı vurulduğu barədə iddialar yayılıb. Məlum olduğu kimi, indi bir çox restoran və əyləncə mərkəzlərində helium şarlarına tez-tez rast gəlirik. Ekspertlər də qeyd edirlər ki, bəzən ucuz başa gəlsin deyə şarların içinə helium deyil, propan qazı vurulur. Bu isə böyük təhlükə deməkdir. Belə ki, işıq və ya qığılcımlar saçan oyuncaqların qığılcımları metan və ya digər qazlarla doldurulmuş şarlar üçün od mənbəyi ola bilərlər.

5 sayılı şəhər klinik xəstəxanasının yaniq şöbəsinin müdiri Şöhrət Məmmədov da sputnik.az-a verdiyi açıqlamada deyib ki, hadisə həmin gün helium yox, propan doldurulmuş şara qığılcımın toxunması nəticəsində baş verib.

Uşaq əyləncə məkanlarının yuxarı mərtəbələrdə yerləşməsinin fəsadları, ümumiyyətlə, belə yerlərdə təhlükəsizlik məsələləri ilə bağlı ekspert İlham İsmayıl da danışıq. Təhlükəsizlik üzrə ekspert bildirdi ki, uşaq əyləncə məkanlarının mərkəzin 1-ci və yaxud sonuncu mərtəbəsində yerləşdirilməsinin ciddi fərqi yoxdur: "Məsələn, Las-Veqasda şəxsən özüm görmüşəm ki, uşaq məkanları ticarət mərkəzinin 22-ci mərtəbəsində yerləşir. Burada, sadəcə, təhlükəsizlik son dərəcə qorunmalıdır. Bu isə tək-cə dövlət təhlükəsizliyi orqanlarının deyil, həm də mərkəzin özünün, ən elementar olaraq mühafizəçinin təşkil edəcəyi işdir. Müvafiq qurumlar bu sahədə daim profilaktik işlər görməlidir, xüsusən də qızmar yay mövsümündə".

✒ Xalidə GƏRAY,
"Yeni Müsavat"

"Dilqəm və Şahbazi verməyəcəyik ki..."

AŞ PA-da kəlbəcərli girovların azad olunması tələb edildi

Avropa Şurası Parlament Assambleyasının yay sessiyası çərçivəsində azərbaycanlı mülki girovlar Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyevlə bağlı tədbir keçirilib. Azərbaycanın AŞ PA-dakı rəsmi nümayəndə heyətinin təşkilatçılığı ilə baş tutan tədbirdə AŞPA üzvləri, beynəlxalq insan haqları təşkilatlarının nümayəndələri, hüquq müdafiəçiləri, vətəndaş cəmiyyətinin üzvləri, kütləvi informasiya vasitələrinin nümayəndələri iştirak ediblər.

Tədbirdə Azərbaycanın AŞ PA-dakı nümayəndə heyətinin sədri Səməd Seyidov Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin humanitar fəsadları barədə söz açıb, azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkünlər haqqında danışıb və azərbaycanlı girovlar Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyevin 5 ildir ki, erməni girovluğunda olduqlarını diqqətə çatdırıb.

Daha sonra çıxış edən Azərbaycanın Avropa İnsan Haqları Məhkəməsi yanında səlahiyyətli nümayəndəsi Çingiz Əsgərov azərbaycanlı girovlarla bağlı Avropa İnsan Haqları Məhkəməsində davam edən kommunikasiya prosesi barədə məlumat verib.

Azərbaycan Respublikasının Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin müavini Fuad Hüseynov öz çıxışında azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkünlərin 30 ildir ki, öz dedə-baba torpaqlarından didərgin düşdüklerini və Ermənistanın işğalçı siyasətinin bölgədə humanitar fəlakətə səbəb olduğunu tədbir iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb.

Beynəlxalq Dialoq və İnkişaf Alyansının sədri Nüşabə Məmmədova azərbaycanlı girovlar Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyevin hüquqlarının qorunması istiqamətində görülən işlərdən söz açıb.

Daha sonra çıxış edən azərbaycanlı girov Dilqəm Əsgərovun oğlu Kürdoğlu Əsgərov AŞ PA üzvlərinə müraciət edərək, atasının 5 ildir ki, davamlı işgəncələr altında olduğunu və 1 il 8 aydır ki, atasından heç bir məlumat almadiqlarını tədbir iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb.

Tədbirdə çıxış edən Azərbaycanlı Əsir və Girovlarla bağlı Məlumat Mərkəzinin rəhbəri, hüquq müdafiəçisi Əhməd Şahidov Avropa institutlarında mövcud ikili standartlardan söz açıb, azərbaycanlı girovlarla bağlı beynəlxalq insan haqları institutlarının səsiz qalmalarını anlamadığını bildirdi.

Tədbirin sonunda Beynəlxalq Dialoq və İnkişaf Alyansı tərəfindən azərbaycanlı girovlar Dilqəm Əsgərov və Şahbaz Quliyevin qeyri-şərtsiz azadlığa buraxılması ilə bağlı qətnamə qəbul olunub və AŞ PA üzvləri həmin qətnaməni yekdilliklə imzalayıblar.

Kürdoğlu Əsgərov özünün facebook səhifəsində yazıb ki, Avropa Şurası Parlament Assambleyasında bir sıra müzakirələr ediblər. Müzakirələr zamanı ermənilər yenə bəyan ediblər ki, "biz Azərbaycana Dilqəm və Şahbazi verməyəcəyik ki, ikinci Ramil Səfərov sevincini yaşasınlar. Lakin Azərbaycan nümayəndə heyəti onların cavabını verdi".

✒ Etibar SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

Bu gün dünyaya onun "qanununu" intiharını"ni izləyəcəək

Biləsuvarada ağır yol qəzası

Biləsuvar rayonunda ağır yol qəzası baş verib.

"Report" xəbər verir ki, hadisə Biləsuvar Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının yaxınlığında qeydə alınıb.

Belə ki, "Lada Priora" və "VAZ-21015" markalı minik avtomobilləri toqquşub. Nəticədə 2 qadının hadisə yerində öldürülməsi və onların meyitlərinin Xüsusi Riskli Xilasetmə Xidmətinin xilasediciləri tərəfindən çıxarılaraq aidiyyəti üzrə təhvil veridiyi bildirilib. Eyni zamanda 4 yaralı xəstəxanaya yerləşdirilib.

Azərbaycanda turizm "polis"i yaradılacaq

Azərbaycanda turistlərin problemlərinin dirlənməsi və həll edilməsinə kömək etmək üçün turizm "polis"i yaradılacaq. Bunu Dövlət Turizm Agentliyinin Aparat rəhbəri Kənan Qasımov deyib.

Aparat rəhbərinin sözlərinə görə, turizm "polis"ləri turistlərə xidmət göstərəcək şəxslər olacaqlar. Turistlər ölkədə olarkən, şəhərdə gəzərkən çətinlik çəkdiyi zaman bu xidmətlərdən istifadə edəcəklər.

K.Qasımov qeyd edib ki, ölkədə turistlərə xidmət göstərən dövlət qurumlarının bütün xidmətlərinin vahid mərkəzdən idarə olunması üçün "Qaynar xətt" in yaradılması nəzərdə tutulur: "Turist "Qaynar xətt"ə müraciət etməklə problemlərini həll edə, suallarına cavab tapa bilər. Bununla turistlə dövlət arasında əlaqə yaradılır ki, onların problemi daha çevik həllini tapsın".

Azərbaycanda hotellərdə açıq və gizli monitorinqlər keçiriləcək

"Azərbaycanda bütün hotellər ulduzlarına uyğun xidmət göstərmir".

Bunu Dövlət Turizm Agentliyinin sədri Fuad Nağıyev deyib.

"Keyfiyyət problemi Bakıda fəaliyyət göstərən 100-dən çox hotellə demək olar ki, yoxdur. Amma regionlarda bu problem var. Azərbaycan Hotellər Assosiasiyası Avropa Hotellər Assosiasiyasının ("Hotrec") üzvü olub. Bundan sonra onlar Hotrec-in standartlarına uyğun ulduzlaşma aparacaqlar", - deyə o qeyd edib.

"Hotrec" in standartları Avropa Komissiyasının qəbul etdiyi standartlardır. Bu, təxminən 300 vərəqlik bir sənəddir ki, orada ulduzların necə verilməsi barədə bütün meyarlar göstərilir. Ulduz bir neçə illik verilir, həmin müddətdə açıq və gizli monitorinq aparılacaq. Açıq monitorinq gəlib birbaşa fəaliyyətin yoxlanılmasından ibarətdir, həmçinin məşhur saytlar vasitəsilə qoyulan rəyləri izləyəcəyik. Gizli monitorinqdə isə Avropa və Azərbaycanın Hotellər Assosiasiyasının mütəxəssisləri bu yerdə qonaq qalacaqlar, sonradan onun nəticələrini analiz edəcəklər", - deyə F.Nağıyev əlavə edib. ("Report")

Və ya evtanaziya barədə bilmədiklərimiz nələrdir...

Xəbər verdiyimiz kimi, amiotrofik lateral sklerozdan əziyyət çəkən niderlandlı futbolçu **Fernando Riksen iyunun 28-də öləcək. Riksen həmin tarixdə evtanaziya (sağalmaz xəstəlikdən əziyyət çəkən insanın öz razılığı ilə həyatdan məhrum edilməsi) olunacaq.**

Bir neçə ildir şiddətli ağrılarından əziyyət çəkən Fernando artıq müstəqil şəkildə hərəkət edə və danışa bilmir. Riksen evtanaziya ediləcəyi gün canlı yayım edərək hər kəslə vidalaşacağını deyib: "28 iyun mənim üçün xüsusi gündür. Bu, mənim son gecəm olacaq. Gəlin bu gecəni unudulmaz edək".

Qeyd edək ki, Hollandiya millisinin keçmiş üzvü olan Riksen "Fortuna Sittard", "AZ Alkmaar", "Qlazqo Reyncers" və "Zenit" klublarında oynayıb.

"Yeni Müsavat" isə xatırladır 2012-ci ildən Niderlandın Lahey şəhərindəki klinikada ölümcül xəstələrə evtanaziya xidməti göstərilir. Niderlandın Lahey şəhərində qanuni evtanaziyanın mümkün olduğu ilk klinika açılıb. Klinika ölümcül xəstələrə qanuni çərçivədə öz istəkləri ilə həyatlarına son vermək imkanı verir. Bu özəl klinika istəyi həkimlər tərəfindən qəbul edilməyən xəstələrə xidmət edir. Xəstə qəbuluna başlayan klinikada ilk mərhələdə 70 nəfərin ölümü reallaşmışdır. Evtanaziya Təşkilatının səd-

ri Petra de Yonq verdiyi açıqlamada bildirib ki, evtanaziya xəstələrin şəxsi həkimləri varsa, psixiatrları və müalicə olunduqları xəstəxanalarda müzakirə aparıldıqdan sonra həyata keçirilir. Açılan ilk özəl evtanaziya klinikası ilə ölümcül xəstələrə qanuni olaraq evtanaziya imkanı verən ilk ölkə Niderlanddır.

Hollandiyada evtanaziyaya verilən tərif aşağıdakı kimidir: "Bu və ya digər şəxsin öz istəyi ilə həyatına son qoymaq qərarı və həmin qərarın bu işdə maraqlı olmayan şəxs tərəfindən yerinə yetirilməsi evtanaziya adlanır". Yunan dilindən tərcümədə isə bu söz "gözəl ölüm" deməkdir. Sağalmaz, ağrı, əzabverici bir xəstəlikdən əziyyət çəkən bir adama və ya bir heyvana ağrı və ya çox az ağrıdan ölümcül iynə vurularaq, yüksək dozada dərman verilərək öldürülməsinə evtanaziya deyilir.

"Evtanaziya" sözü ilk dəfə XVII yüzillikdə F.Beykon tərəfindən işlənib. O, bu sözü "yüngül ölüm" mənasında işlədib. XIX əsrdə isə bu ifadə "kimisə mərhəmətdən öldürmə" mənasını daşımağa başlayıb. Əslində evtanaziya ideyası qədimdən yaranıb. Lakin yazının əvvəlində də qeyd etdiyim kimi, Hippokrat buna sıcaq yanaşmayıb və uzun əsrlər buna yasaq qoyulub.

Dünyanın bir neçə ölkəsində insanların həyatı könüllü tərk etməsinə icazə verilir. Birinci məkan Fələstindir. Burada kö-

nüllü ölməyin çox sadə və çəşidli yolları var ki, hamısına da "sionist işğalçılarına qarşı şəhadət" deyilir: şəhid olmaq istəyən kəs ölümü könüllü seçir, sonra da israililərə maksimum ziyan vurmaq üçün özünü partladır.

İkinci məkan Hollandiyadır ki, burada ağır xəstə olan insanların ölüm seçmələri qanunla rəsmiləşdirilib.

Üçüncü məkan ABŞ-in Oreqona, Vaşinqton, Oreqon, Montana və Vermond ştatlarıdır. Oreqonada 1997-ci ildən bəri qüvvəyə minmiş yerli qanuna görə, könüllü ölüm proseduru yol verilən sayılır. Dördüncü ölkə isə Hollandiya sayılır.

Belçika parlamenti evtanaziya qanununa dəyişiklik edərək onun uşaqlara da şamil olunmasına icazə verib. Qeyd edək ki, Belçika dünyada belə bir qanun qəbul edən ilk ölkədir.

Evtanaziyanın müxtəlif formaları var. Passiv evtanaziya müxtəlif şərtlər altında müxtəlif ölkələrdə qanuni olduğu halda aktiv evtanaziya bir çox ölkədə qadağandır. Passiv evtanaziya dedikdə öldürücü yoluxucu xəstəliyi olan birinin müalicə edilmədən passiv olaraq ölümünə gətirilib çıxarılması deməkdir.

Braziliyanın Kuritiba şəhərində

də intensiv terapiya xəstəxanasının baş həkimi Soares de Souza'nın ən azı 7 nəfərin ölümündə günahkar olmasından sonra bu fakt cəmiyyətə açıqlanmışdı. İttiham olunanlar arasında Souza ilə yanaşı, daha 3 həkim, 3 tibb bacısı və fizioterapevt olub. Onlar kritik vəziyyətdə xəstəxanaya gətirilən pasiyentlərə evtanaziya tətbiq ediblər. Xəstəxanadakı vəziyyətlə bağlı polisə çoxdan məlumat verildiyi bildirilir. Hətta 2012-ci ilin dekabrında xəstələrdən biri evə yazdığı məktubda onu xəstəxanada öldürmək istədiklərini və evə aparılmasını xahiş edib. Həkimin içdiyi Hippokrat andını niyə pozduğu məlum deyil. Belə bir versiya da var ki, o, bəzi pasiyentləri xəstəxanada yer boşaltmaq üçün öldürüb. Əgər onun bu cinayəti sübuta yetirilsə, 2004-cü ildə 15 pasiyenti öldürmüş və daha 240 nəfəri öldürdüyü güman olunan britaniyalı həkim Harold Şipmani arxada qoyacaq.

Azərbaycanda isə evtanaziya qanunla qadağandır. "Pasiyentin hüquqları haqqında" Qanun layihəsində tibb işçilərinin ölümü tezəldirmək haqqında (evtanaziya) pasiyentin özünü, onun qohumlarını və ya maraqlarını təmsil edən şəxslərin xahişini yerinə yetirməsi qadağan olunur. Yeni qanuna əsasən, beyin ölümü faktının konstataşması zamanı pasiyentin həyatının saxlanması vasitələrinin kəsilməsi haqqında qərar yazılı surətdə həkim məsləhət komissiyası tərəfindən qəbul edilir. Qanunda həmçinin qeyd olunub ki, transplantasiya məqsədilə orqan və (və ya) toxumalar çıxarılarək həyatın saxlanması vasitələrinin kəsilməsi haqqında qərarın qəbuluna transplantoloqların və donor xidmətinin işini təmin edən və maliyyələşdirən şəxslərin cəlb edilməsinə yol verilmir.

Lakin dində bununla bağlı nadir hallarda istisna hal da var. Məsələn, əgər hər hansı xüsusi vəziyyət yaranarsa, yeni ağır sağalmaz xəstənin xəstəliyini başqalarına yoluxdurmaq riski varsa, istisna kimi bu addımı atmaq olar. Amma ekspertlərin fikrincə, bunun kütləvi hal kimi yayılmasına qətiyyətlə yol verilməz.

Evtanaziyayı bir çox hallarda intiharla bərabərləşdirirlər. Bu halda evtanaziya da intihar kimi haram sayılır. İntihar etmək haram olduğu kimi, bir şəxsin özünün öldürülməsinə tələb etməsi və belə bir tələbi yerinə yetirmək də haramdır. Evtanaziyaya hər necə don geyindirilsə belə, bu, intihar sayılır. Dini ekspertlərə görə, xəstə insanı bu cür öldürənlərlə sağlam bir insanı öldürmək arasında heç bir fərq yoxdur. "Xəstəlik, çətinlik və acı hadisələr insanların sınıanması, imtahanıdır. Quranda da "Allah səbr edənlərədir", - deyilir.

□ **Sevinc TELMANQIZI,**
"Yeni Müsavat"

Elan

Odlar Yurdu Universitetinin tələbəsi Quliyev Elmin Şahin oğlunun tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Cümə söhbətləri

Bismilləhir-Rahmənir-Rahim! İnsan həyatında önəmli olan mövzulardan bir də insanın öz istəklərini, seçimlərini nəyin əsasında müəyyən etməsidir. Qlobal mənada insanın iki seçimi var: ya öz bildiyi, istədiyi kimi yaşamaq, ya da onu Yaradanın - Allahın onun üçün uyğun gördüyü meyarlar üzərində seçimlər etmək.

Əməllərin insan təkamülünə təsiri fərqlidir

Bəzən bir əməli insana etmək vacib olur, şəri cəhətdən onu etmək insan üçün zəruri olur. Bəzən bir əməli etmək müstəhəb olur. Bəzən bir əməli etmək mübahdır - nə vacibdir, nə müstəhəbdir.

Bəzən vacib olan əməllərin içərisində görürük ki, bəzilərinin dərəcələri fərqlidir, onlara xüsusi olaraq təkid olur. Bəzən bir mübah əməl olur, adi vaxtda xüsusi bir vurğusu yoxdur, amma bir şərait qarşıya gəlir ki, həmin şəraitdə ona əlahiddə vurğu olur, xüsusi əhəmiyyəti meydana gəlir.

Dəyər yükü olmayan, mənfi əməllər də o cürdür. Bəzən bunları ona görə etməmək lazımdır ki, Allah onları haram buyurur. Bəzən bu əməllərin kərahəti, xoşagəlməzliyi olur - haram deyil, amma edilməməsi bəyənilir.

Bəzən olur ki, əməlin haramlığının şiddəti fəvqə dərəcədə olur. Bəzən isə bir əməl öz-özlüyündə mübah bir əməldir, amma mənfi bir iş üçün müqəddimə rolunu oynayır və buna görə ondan çəkinmək lazımdır.

Ona görə də, bu əməlləri etmənin və ya çəkinmənin niyyətinə görə, şəraitinə görə, vəziyyətinə görə yükü fərq edir və insanın təkamülünə təsiri də fərqli-fərqli olur.

Seçimlərinə görə fərqlənən iki qrup insan

Həm Peyğəmbərimizdən (s), həm Həzrət Əlidən (ə), həm Həzrət İmam Baqirdən (ə) buyurulan bu xüsusda bir buyuruş var. Məcəddə baş vermiş bir hadisədir ki, Allah Təala iki qrupu müqayisə edir.

Bu buyuruşda Allah Təala iki qrupu biri-biri ilə müqayisə

Daxili istək motivasiyasının aqibətə təsiri

Hacı İlqar İBRAHİMOĞLU, ibrahimoglu@gmail.com
İlahiyyatçı-filosof, iğrışəhər Cümə məscidinin imam-camaatı

bu işləri görərim:

1. *Onun mühafizəsi üçün mələklər ayıram.*
2. *Allah Təala göyləri və yeri onun ruzisini təmin etmək üçün kəfil, zamin qərar verər ki, harda olsa, onun ruzisi asanlıqla çatar.*
3. *Allah dünyanı onun ixtiyarına buraxar.*

edir. Bir qrup Allahın istəyini öz istəyindən üstün tutanlardır - Allahın bunlarla bağlı sözləri var. İkinci qrup öz istəyini Allahın istəyindən üstün tutanlardır - Uca Allahın bunlarla da bağlı sözləri var.

Mənim üreyim bir şeyi istəyir, amma baxıram ki, bu mövzuda Allahın istəyi bu deyil, başqadır. Mən gərəkdir öz istəyimi kənara qoyum, Allahın istəyinə uyğun davranım. Bu hal çətindir, ağırdır, bəzən böyük iradə tələb edir, amma Allahın istəyi başqa olduğu üçün bəndə gərəkdir öz istəyindən keçsin. Bu, birinci haldır.

İkinci tip insan budur ki, bilir ki, Allahın istəyi nədir və öz istəyi də var, amma öz istəyinin dalınca gedir, şüurlu, dərki surətdə öz istəyinin arxasında hərəkət edir. Təəssüf ki, heç bir kəs belə bir halı yaşamıqdan sığortalanımayıb.

Heç kəs gərəkdir deməsin ki, mən belə etməyəm, zira günahların çoxu elə məhz bu halda baş verir.

Hər kim Allahın istəyini öz istəyindən üstün tutsa...

Birinci qrupla bağlı buyuruşda gəlir: "Mənim bəndəm bəzən bu cür olur ki, Mənim istəyimi, öz istəyindən üstün tutur. Bu halda onun üçün

məz, hər şey onun üçün qarışıq, tərəddüdü, şübhəli gələr, xeyir və zərərin nədə olduğunu müəyyənləşə bilməz. Əgər insan xeyir və zərərin nədə olduğunu müəyyən edə bilməyə, faciəvi duruma gəlib çatar. Əgər biz həvayi-nəfsimizi Allahın istəyindən üstün tutsaq, həyatımızın nizami, səliqə-sahmanı, hüzzuru aradan gedər, həyatımızda nəyin xeyrimizə, nəyin zərərimizə olduğunu müəyyənləşdirə bilmərik. Bir döngəyə qəddər gedirik, gəlib dalana dirənirik, qalırıq ki, sonra nə edək. Sonra elə zənn edirik ki, yolu tapdıq - gedirik, yenidən dalana dirənirik və bu hal sonsuza qədər davam edir.

Qlobal olaraq bəşəriyyət bu vəziyyətdədir. Bəşəriyyət bu gün bir duruma gəlib çatıb ki, xeyir və zərərinin nədə olduğunu müəyyən edə bilmir. Bir insan fərd olaraq öz həvayi-nəfsini Allahın istəyindən üstün tutsa, nəticə etibarilə xeyir və zərərinin nədə olduğunu müəyyən edə bilməz. Növbəti budur ki, o qəddər dünya ilə məşğul edilər ki, Allah, axirət onun yadından çıxar. Bu hal yaşandıqdan sonra onun üçün təyin ediləndən başqa bir şeyə çata bilməz.

İki fərqli vəziyyətdir. Allahın bəndəsi Rəbbinin istəyini öz istəyindən üstün tutanda, Allah Təala onu qorumaq üçün mələklər təyin edir. Bu insanın həyatında bərəkət emələ gəlir, dünya özü onun ixtiyarına gəlir. Allah onun ruzisini təmin etməyi göyə və yerə tapşır. Amma həvayi-nəfsinin istəyini Allahın istəyindən üstün tutan insan isə ne

Hər kim öz istəyini Allahın istəyindən üstün tutsa...

Bir də ikinci qrup insan var ki, öz istəyini Allahın istəyindən üstün tutar. Deyərsən ki, "axı Allah bunu götürməz, Allah bu işi bəyənmir" - amma onun vecinə olmur, onun üçün öz həvayi-nəfsinin istəyi daha önəmlidir. Allahdan istəyimi budur ki, bizləri bu ikinci qrupdan qərar verməsin!

Bu halda nə baş verir? Allah Təala buyurur: "Onun hə-

yatından, işindən, gücündən, yaşayışından nəzm və sahmanı götürürük. Dünya işlərində xeyiri və zərəri nədə olduğunu müəyyən edə bilməz. O qəddər dünya ilə məşğul edirik ki, ümumiyyətlə axirət yadından çıxar. Sonda da onun üçün təyin etdiyimizdən başqa bir şeyə çatmaz".

Bu cür insanın həyatında nəzm, sahman, hüzzur olmaz, həyatı dağınıq, nizamsız bir hala gəlib çatar. Nə edərsə, ələ gətirə bilməz. İnsan üçün ən ağır cəza budur ki, özünü ağıllı sayar, özünü hər şeyi bilən sayar, guya hər şeydən başı çıxar, amma konkret özü üçün nəyin xeyir, nəyin zərər olduğunu müəyyən edə bil-

bu dünya üçün bir xeyirə çata bilir, nə də axirət üçün. Həvayi-nəfs insan üçün bu qəddər təhlükəlidir. Həvayi-nəfs insanı imanlı halından çıxardır.

Nə edək ki, istəklərimizi Allahın istəklərinə uyğunlaşdıraraq?

Nə etməliyik ki, bizlər Allahın istəyini öz istəyimizdən üstün tuta bilək? Birincisi, mənəvi təhrikləri, bizlərə mənəvi təsir edə biləcək mövzuları artırmalıyıq. Biz fərqi olmalıyıq ki, bundan sonra bəşər onsuz da, elə bir yerə gedir ki, hər şey onun başını qatmağa, yaranan zamanını lazımsız yerlərə sərf etməsinə hesablanıb. Biz diqqətli olmalıyıq ki, zamanımızı düzgün nizamlaya bilək və seçimlər qarşısında qaldıq-

tediyi ilə Allahın istədiyi arasında seçim qarşısında qalanda Allahın istədiyini seçsin.

Əgər biz dünyanı tanısaq, bilirik ki, dünyaya bağlanan heç kəs uğura çatmayıb. Bir gün həmi buranı tərk edəcək, əldən verəcək, bir gün gələn, bir gün gedəcək. Ona görə də, hər kim Allahı tanısa - Allaha məhəbbətini izhar edər, hər kim dünyanı tanısa, çalışar ki, dünya ilə münasibətini tənzimləsin, dünyaya bağlanmasın.

Seçim edəndə...

Təbərrük üçün insanın seçimi ilə bağlı bəzi hədislərə diqqət edək.

Həzrət Rəsulullahdan (s) nəql edilir: İ(Möminin) hərəkətləri lətif və yumşaq, məh-

da Allahın istəyinə uyğun seçimlər edə bilək.

Allah hər şeyi bu bəndəsinin mütisi edər

Həzrət İmam Həsən (ə) buyurur: "Hər kim Allaha itaət və ibadət edər, Allah Təala hər şeyi onun mütisi qərar verər". Bizlər bir ay deyil ki, İlahi ziyafətdən çıxmışıq. İlahi ziyafətin hədəfi bu idi ki, bizim bütün varlığımızı Uca Allahın itaətində olsun. Belə olan halda Allah hər bir şeyi insanın tabeçiliyində qoyar. Bütün hər bir şey onun mütisi olar.

Biz varlığımızı Allahın ibadət və itaətində qərar versək, Allah Təala varlıq aləmində hər şeyi bizim xidmətimizə gətirər. İnsan nə qədər dünya dalınca getsə - dünya ondan qaçar, insan nə qədər doymaq istəsə - doymaz, özünü nə qədər dünyada ödəmək istəsə - ödənməz. Amma insan bu duruma gəlsə ki, bu dünyadan Allahın istəyi necədirsə o cür istifadə etsin - onda yer üzündə nə varsa, hamısı insanın xidmətində durmaq istəyər.

Allaha məhəbbətimiz özünü nədə göstərməlidir?

Digər bir yerdə İmam Həsən (ə) buyurur: "Hər kim Allahı tanısa - danışıqında, əməlinde, davranışında məhəbbətini izhar edər. Hər kim dünyanı tanısa - ona bağlanmaz". Yəni, belə deyil ki, biz deyərkən seçimlərimizdə Allahın istədiyini seçək və bununla kifayətlənək. Gərəkdir əməlimizdə, davranışımızda bunun görsəntisi olsun.

Misal üçün, bir insan bir kənddədir, dexli oldu-olmadı həmin kənddən olduğunu bildirir, bürüzə verir. Həmin kəndə məhəbbəti olduğunu üçün, yeri gəldi-gəlmədi o kənddən olduğunu bəyan etməyə can atır. İndi bir insan əgər Allahı tanısa, Allahı sevsə, bütün davranışlarında, seçimlərində, əməllərində Allaha məhəbbətini izhar edər. Həmin insan firsət axtarar ki, Allaha olan sevgisini nümayiş etdirdisən, Allahın bəyənidi bir işi görsün, öz is-

zəri, hüzzuru - şirindir. İşlər içində ən üstününü seçər. Əxlaqlardan ən alisinin dalınca gedər.

Onunla düşmən olana zülm etməz. Ona sevgisi olan şəxsə görə günah etməz.

Yaşayış xərxi az, insanlara xidməti çox olar.

İşini gözəl yerinə yetirər, sanki onun üzərində nəzarətçi vardır. Harama göz yetirməz. Əliaçıqlıq və səxavət sahibidir, istəyeni əliboş buraxmaz.

Sözünü ölçülmüş deyər. Dili batil demək üçün lal olar.

Batıl bir şeyi dostundan (belə) qəbul etməz. Haqqı düşmənə əleyhinə (belə) döndərməz. Bilgili olmaqdan başqa digər səbəb üçün (nəyisə) öyrənməz. Və əməl etməkdən kənar bir iş üçün bilgili olmaz.

Əgər dünya əhli ilə olsa, onların ən zirikidir. Əgər axirət əhli ilə yolcu olsa, onların ən təqvalıdır.

İmam Baqir (ə) və ya İmam Sadiq (ə) buyurur: "Allah yer üzünü alimsiz qoymayıb və əgər belə olmasaydı, haqq ilə batıl bir-birindən seçilməzdi".

İmam Sadiq (ə) buyurur: "Allah batılı haqq kimi tanıtməz. Allah haqqı, möminin qəlbində şəkk-şübhə edilməyən batıl kimi göstərməz. Allah batılı, haqq ilə mübarizə aparən kafirin qəlbində şəkk-şübhə edilməyən haqq kimi göstərməz. Əgər belə etməsəydi, haqq batıldan seçilməzdi".

Həzrət Əli (ə) buyurur: "Əgər gələcəkdə "Ey kaş!" sözünü işlətmək istəmərsən, onda 3 seçimdə diqqətli ol: həyat yoldaşı, iş və dost".

Allahım, bizlərə seçimlərimizi Sənin istəyinə uyğun etməyi nəsib et!

Allahım, Sənin razılığınə tərəf hərəkət etməyi, Sənin narazı olduqlarından çəkinməyi bizlərə nəsib et!

Allahın, Sənə məhəbbəti əməl və davranışlarımızda nümayiş etdirməni nəsib et! Amin!

MÜSAVAT

Son səhifə

N 136 (7306) 28 iyun 2019

Bunları bilirdinizmi?

* İnsanlar bütün ömrü boyunca 20 kiloqram toz udurlar.

* Kanadada yerin cazibə qüvvəsi dünyanın digər əraziləri ilə müqayisədə daha azdır. Bu səbədən kanadalılar öz-lərini tərzidə çəkərkən öz normal çəkilerindən az çəkide çıxırlar.

* Hindistanda biğ saxlayan polisler daha ciddi göründükləri üçün digər polislerden 5% çox maaş alırlar.

* İnsan bədənindəki damarların uzunluğu təxminən 96 min kilometrdir.

* 1 kq kökəlmək üçün bədəniniz 20 km yeni damar əmələ gətirir.

* Dünyada ən uzun hakimiyyətdə qalmış sülalə Osmanlı sülaləsidir. (623 il)

* Qarışqa yuvalarının girişi hər zaman şimala tərəf olur.

* Vaxtının çoxunu musuqi dinləyərək keçirən insanlar daha çox depressiv insanlar olurlar.

* Timsahlar dillərini çölə çıxara bilmirlər.

* Ağcaqanadların 47 ədəd dişi olur.

* Almaniyadakı zooparkların birində "Dünyanın ən təhlükəli heyvanı" zalı vardır. İçəri daxil olduqda qarşınıza nəhəng bir güzgü çıxır.

* Xoşbəxtliyin ən böyük düşmanı düşünməkdir. Elm sübut edib ki, az düşünen insanlar daha çox xoşbəxtdir.

Ərinin yasında geyindiği paltara və köklüyünə görə tənqid olundu

Əri dünyasını dəyişən Toni adlı qadın geyim seçiminə görə tənqid olunub. Motosiklet qəzası keçirən, beyində xilə qanaxma ilə xəstəxanaya çatdırılan əri üç gün sonra dünyasını dəyişib. Dəfn günü qadın dizindən aşağı, qara rəngdə paltar geyinib.

"Onunla vidalaşmaq üçün xeyli insan gəlmişdi. Gələnlərin bir çoxunu mən çox yaxşı tanıyırdım, digərlərini isə ilk dəfədir ki, gördüm. Mənə mənəvi baxımdan çox ağır idi. Ona görə də az qala ruh kimi dolayır və baş verənlərə kənardan baxırdım".

Məzarçılar tabutu yerə qoyanda Toni arxadan belə bir cümlə eşitdi: "Onun ərinə basdırırlar. O, bir az arıqlaya və daha yaxşı bir paltar geyinə bilirdi".

Qadın öncə elə bilib ki, hər şeyi yanlış eşidib. Amma onun yanında dayanan bacısı da eyni şeyi eşidib və bacısına dəstək vermək üçün arxaya dönərək bu sözləri deyib: "Yaxşı, mənim belə bir ideyam var. Gəlin, bacımı da basdırmaq və bir yerdə 20 burger yeyək".

Toni etiraf edib ki, qəbiristanlıqda belə aşağılanma gözləmədi. Dəfn mərasimindən sonra o, bacısı ilə birlikdə fast food restoranları şəbəkəsi olan In-N-Out-a gedib və orada beş burger yeyib. O, "bu yeməkləri mənə aşağılayan qadının şərəfinə yeyirəm" deyib.

Dul qadın deyib ki, ərinin ölümündən sonra 16 kilo çəki alıb. "Mənim çəkim 112 kilodur və bu çəkiddən də utanmıram".

Depressiyadan çıxmaq üçün balıq yemək şərtidir

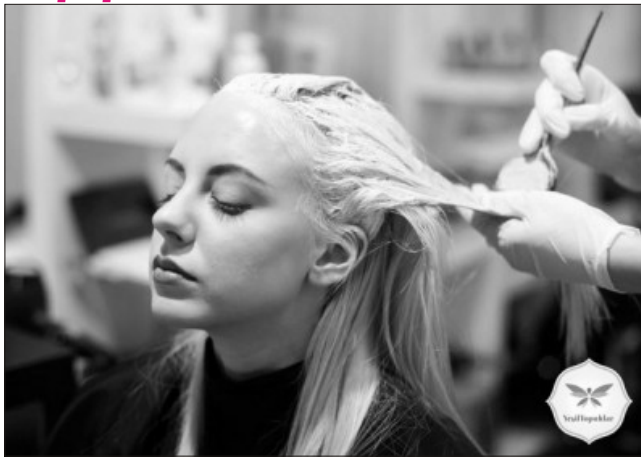
Aparılan araşdırmalar tez-tez balıq yeyənlərin depressiyaya düşmədiyini sübut edib. 150 mindən çox insanın iştirak etdiyi 26 müxtəlif araşdırmanın nəticələri balığın depressiyaya düşmək riskini təxminən 17 faiz azaltdığını göstərib. Tədqiqatçılar bunu balığın tərkibindəki yağ turşuları ilə əlaqələndirirlər. Belə ki, balığın ehtiva etdiyi omeqa3 yağ turşuları dopamin və serotonin hormonlarının daha aktiv olmasını təmin edir. Bu da insanın özünü daha xoşbəxt hiss etməsinə

və depressiyadan uzaqlaşmasına səbəb olur. Ancaq araşdırmaçılar depressiyaya qarşı hansı

balıq növünün daha təsirli olduğunu müəyyən edə bilməyiblər. Tədqiqatlar davam edir.

Qadınlar saçlarını tez-tez boyayırsa...bütün bunlar baş verir

Araşdırmalar nəticəsində məlum olub ki, müxtəlif ölkələrdə yaşayan qadınların çox hissəsinin istifadə etdiyi saç boyalarının tərkibində onkoloji xəstəliklərin inkişafı üçün provokator rolunu oynayan maddələr var. Bir çox boyaların tərkibində olan ikinci dərəcəli aminlər kimi xüsusi kimyavi maddələr, o səbəbdən təhlükəli sayılır və onlar, havada olan müxtəlif birləşmələrlə (misal olaraq, tabak tüstüsü) reaksiyaya girdikdə, ən güclü kanserojen birləşmələr ifraz olunur. Ən təhlükəlisi odur ki, ikinci dərəcəli aminlər baş dərisinə uzun müddətli (aylar və hətta illərlə) çökə bilirlər. Bununla məlum olur ki, boyanı nə zaman istifadə etməyinizdən və hansı boya istehsalçısını seçməyinizdən asılı olmayaraq özünüzdə böyük təhlükəyə atmış olursunuz. 2009-cu ildə alimlər və həkimlər xəbərdarlıq etmişdilər ki, saçların tez-tez boyanması (ildə 9 dəfədən artıq) leykemiya təhlükəsini 60 % artırır. 2010-cu ildə isə Avropada daimi istifadəsi zamanı siddik kəsəsi xərçənginə gətirən bir çox boyaların satışı qadağan edilib.

Təqaüdcülər işləyənlərdən daha çox depressiyaya girir

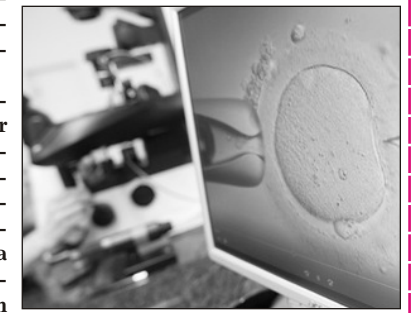
İngilis alimlər daha bir yeniliyə imza atıblar. Təqaüdcülər işləməyə davam edən insanlardan daha çox depressiyalara və xəstəliklərə tutulurlar. İngilis alimlərinin araşdırmaları nəticəsində belə qənaətə gəliblər.

Alimlər sübut edib ki, pensiyaya çxan insanların əqli və fiziki sağlamlığı daha tez pisləşir. Sübut olunub ki, təqaüdcülərdə klinik depressiyanın inkişafı 40 faiz, fiziki sağlamlılıqlarının zəifləməsi isə 60 faiz təşkil edir.

Bundan çıxış yolunu isə alimlər hökumətin pensiya yaşını artırmasında görür. Onlar düşünür ki, bununla da hökumət insanlara daha çox sağlan qalmağa kömək edə bilər.

Həkim süni mayalanma zamanı hər kəsdən gizli saxlayaraq özü donor olub

Kanadanın Ot-tava şəhərində həkim-reproduktoloq Bernard Norman Darvin onilliklər boyunca sonsuz pasientlərini seçdikləri donorun sperması ilə dövləndirməyib. Bu barədə yazan CBC News-a görə, həkim cərimələyiblər. Cərimənin məbləği 10 min Kanada dolları olub. Eyni zamanda ona tibb sahəsində çalışmaq qadağan olunub və lisenziyası əlindən alınmış. 80 yaşlı həkim şəxsən özü məhkəmə və intizam komissiyası qarşısında dayanmayıb.

Hələ 2013-cü ildə kanadalını yanlış süni mayalanma əməliyyatına görə cəzalandırılmış və işdən kənarlaşdırmışdılar. Həmin vaxt Norman Barvin bu yanlışlığı belə izah etmişdi ki, xəstəxanada qarışıqlıq düşüb. Həkim təcrübəsi boyunca onun apardığı süni mayalanma əməliyyatları nəticəsində 100-ə yaxın uşağ dünyaya gəlib. O, bu uşaqlardan 11-nin dünyaya gəlişi zamanı öz iradəsi və seçimi əsasında donor göstəricilərindən istifadə edib. Bəzilərinin dünyaya gəlişində isə bioloji ata özü olub, yəni özü gizli donor kimi iştirak edib.

Həkimin bu özbaşınalığı süni mayalanma nəticəsində dünyaya gələn şəxslərdən birinin öz genetik ağacını araşdırmaq istədiyi zaman ortaya çıxıb. Təxminən eyni ərəfədə ailədəki uşaqlardan birində züal çatışmazlığı özünü göstərib ki, bu, onun valideynlərində özünü göstərməyib. Rebekka Dikson 3 il əvvəl öyrənib ki, onun bioloji atası Norman Darvindir: "Həmin vaxt mənim həyatım həmişəlik dəyişdi. Bir müddət mən özümü öz bədənimdə yad hiss etdim. Sanki mənim bir hissəm artıq mənə məxsus deyildi".

29 yaşlı Dikson öz qan qardaşlarını və qan bacılarını axtarıb. Hazırda o, özünün 15 qohumunu tapıb. Amma ümid edir ki, onların sayı çox olacaq.

Günəş tutuldu, qızlarının adını onun şərəfinə qoydular

Amerikada günəş tutulması zamanı dünyaya gələn qızı bu münasibətlə Eklips adlandırıldı. Bu söz ingilis dilindən tərcümədə günəş tutulması adlanır. "Vau, mənim qızım neçə ildən bir baş verən günəş tutulması günü dünyaya gəlib. Bu, nadir bir hadisədir" - bunu yeni doğulan körpənin atası WHNS kanalına müsahibəsində bildirdi. Körpənin çəkisi 2.8 kiloqram, uzunluğu isə 48 santimetrdir. Eklips Cənubi Karolina ştatındakı Qrinvil şəhərində dünyaya gəlib. Onun bu tarixdə dünyaya gəlməsini valideynləri özəlliklə seçiblər. Daha doğrusu, qeyseriyyə əməliyyatı bu günə təyin olunub. ABŞ ərazisində bütün fazası görünən günəş tutulması 21 avqustda baş verib. Sonuncu dəfə bu ölkədə günəş tutulmasını tam olaraq 99 il əvvəl müşahidə ediblər.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-cü məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisenziya N: B 114
SAYI: 3.190

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.